

Vlaams
Parlement

stuk **2420** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 31 januari 2014 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

houdende machtiging tot oprichting
van het privaatrechtelijk vormgegeven
extern verzelfstandigd agentschap
Toegankelijk Vlaanderen
in de vorm van een private stichting

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	41
Advies van de Raad van State	49
Ontwerp van decreet	59

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

1° Het Vlaams toegankelijkheidsbeleid als onderdeel van de Europese 2020-strategie

Sinds het jaar 2000¹ is de toegankelijkheid van het maatschappelijk leven in al zijn facetten een speerpunt van het Vlaamse gelijkekansenbeleid, met als hoogste objectief het realiseren van een ‘integrale toegankelijkheid’. Een samenleving is immers pas werkelijk een ‘samen-leving’ wanneer iedereen op een gelijkwaardige wijze, ongeacht zijn functionele capaciteiten, volwaardig kan deelnemen aan alle facetten van het leven.

Een leefomgeving die voor iedereen toegankelijk is, is een sleutelement in de realisatie van een maatschappij die gelijke kansen nastreeft. Integrale toegankelijkheid stelt mensen in staat om – met ieders capaciteiten – een actief, autonoom sociaal en economisch leven te leiden. Integrale toegankelijkheid is daarom essentieel voor een inclusieve, niet-discriminerende maatschappij.

Omgevingsfactoren spelen een niet te onderschatten rol bij het creëren van handicaps en discriminaties.

Handicap wordt vandaag niet langer beschouwd als een eenzijdig intrinsiek kenmerk van een persoon maar als een resultaat van menselijk handelen. Een handicap ontstaat pas uit de interactie tussen de fysieke, mentale, verstandelijke of zintuiglijke eigenheid van een persoon, de wijze waarop een maatschappij daarmee omgaat, alsmede de manier waarop deze houding wordt vertaald in de omgeving. Handicap is met andere woorden ‘een ervaring’, een – dikwijls negatieve – beleving die we als samenleving mee initiëren en dus ook kunnen wegwerken. Concreet: bij de bakker ervaart een man in een rolstoel pas een handicap wanneer een trap aan de ingang hem ervan weerhoudt om zelf tot bij de winkelbediende te komen en zijn brood te bestellen. Of: in een pretpark ervaart diezelfde man geen handicap wanneer hij in een aangepaste gondel kan plaatsnemen en samen met zijn gezin van een rit in een attractie kan genieten.

In lijn met de benadering van handicap als een resultante van intrinsieke kenmerken in contact met de omgeving, evolueerde de voorbije decennia ook de kijk op het toegankelijk maken van die omgeving, hetgeen wordt gevat binnen de ontwerpstrategie die we in Vlaanderen promoten onder de noemer ‘universal design’.

Binnen het universaldesigndenken wordt handicap benaderd als een uitdaging voor de omgeving en voor het menselijk handelen daarin. In de vormgeving van producten, gebouwen en andere elementen van de fysieke leefomgeving wordt van in de ontwerpfase een zo breed mogelijke functionaliteit beoogt, op zulk een manier dat het resultaat door een verscheidenheid aan gebruikers met een brede waaier aan mogelijkheden en beperkingen kan worden benut. Oplossingen voor specifiek gebruik worden zo veel mogelijk geïntegreerd waardoor stigmatiserende aanpassingen achteraf worden vermeden. Aldus resulteert universal design in een integraal toegankelijke leefomgeving. Integrale toegankelijkheid is nodig om een inclusieve samenleving te bereiken, dat wil zeggen: een samenleving waar personen met een handicap zonder beperkingen aan kunnen deelnemen. Een inclusieve samenleving biedt echter ook voor andere groepen voordelen. Ook ouderen, bijvoorbeeld, hebben baat bij een inclusieve aanpak. De demografische evolutie indachtig zal deze groep de volgende decennia immers sterk aangroeien. Tegen 2050 zal België

¹ Beleidsnota Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen 1999-2004, *Parl.St.* VI.Parl. 1999-2000, nr. 150/1.

twee miljoen zestigplussers méér tellen dan in 2010. Het aantal tachtigplussers zal dan verdrievoudigd zijn. Bij een ongewijzigd beleid zou dit 180.000 extra woon- en zorgplaatsen vereisen tegen 2050, verzorgd door 120.000 extra personeelsleden.² Een toegankelijke leefomgeving zal ook ouderen toelaten om zo lang mogelijk en zo kwalitatief mogelijk gebruik te maken van de publieke omgeving. Een toegankelijke leefomgeving is des te belangrijker omdat ouderen vaker sterk aangewezen zijn op voorzieningen in hun buurt.³ Een toegankelijke leefomgeving kan de individuele zorgvraag in vele gevallen vermijden, of minstens uitstellen.

Ook de groep van personen met een handicap of langdurige ziekte betreft, volgens recent onderzoek van de Europese Commissie,⁴ geenszins een kleine of insulaire groep. Eén op zes inwoners van de Europese Unie heeft een milde tot ernstige handicap “waardoor in totaal ongeveer 80 miljoen mensen wegens omgevings- en attitudebelemmeringen vaak niet volledig aan de samenleving en de economie kunnen deelnemen.”. De Commissie voegt hier aan toe dat de huidige demografische evolutie dit fenomeen ingrijpend zal doen toenemen.⁵ Recent grootschalig Europees onderzoek concludeert verder dat drie op tien respondenten stelt dat zijzelf, of een van hun gezinsleden, langdurig ziek zijn of gezondheidsproblemen kennen die meer dan zes maanden duren. Voor wat België betreft gaat het in twee op tien gevallen bovendien om een ernstige handicap.⁶ 45% van de respondenten geeft daarnaast aan dat zijzelf of gezinsleden die langdurig ziek zijn of gezondheidsproblemen hebben, moeilijkheden ondervinden om een gebouw of een publieke open ruimte te kunnen betreden.⁷

Dit zijn onthullende statistieken, die ondubbelzinnig de nood aantonen aan een integraal toegankelijke samenleving. Een samenleving waarin het echter niet aan goede intenties ontbreekt. Het voorgaande onderzoek bevestigt immers eveneens dat er een zeer groot draagvlak bestaat om integrale toegankelijkheid te realiseren. Maar liefst 95% van de Europeanen is ervan overtuigd dat een betere toegankelijkheid het leven zal verbeteren van hun naasten – personen met een handicap, senioren en allen die baat hebben bij een betere toegankelijkheid.⁸

Volledige economische en sociale participatie van mensen met een handicap is voor de Europese Unie – in haar geheel, en in al haar onderdelen – essentieel wil zij slagen in de Europa 2020-strategie en het creëren van een slimme, duurzame en inclusieve groei. Een inclusieve samenleving brengt immers ook marktkansen met zich mee, en bevordert innovatie. De Europese Commissie concludeerde resoluut: “veel goederen en diensten alsook een groot deel van de gebouwde omgeving zijn nog niet voldoende toegankelijk.”.⁹

² Briec Van Damme e.a., Het grijze goud, Itinera Institute, Brussel, 2010 geciteerd door Vlaams Bouwmeester Peter Swinnen in zijn ‘Zeven memo’s voor een verlichte bouwcultuur’, 2010, p. 21.

³ Zie het Vlaams ouderenbeleidsplan 2010-2014, p. 59.

⁴ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio’s, Europese strategie inzake handicaps 2010-2020: Een hernieuwd engagement voor een onbelemmerd Europa, 2010.

⁵ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio’s, Europese strategie inzake handicaps 2010-2020: Een hernieuwd engagement voor een onbelemmerd Europa, 2010, p. 3.

⁶ Zie European Commission, Accessibility Report, 2012, p. 11 e.v., verschenen als Flash Eurobarometer 345.

⁷ European Commission, Accessibility Report, 2012, p. 23.

⁸ European Commission, Accessibility Report, 2012, p. 48.

⁹ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio’s, Europese strategie inzake handicaps 2010-2020: Een hernieuwd engagement voor een onbelemmerd Europa, 2010, p. 4.

Het voorliggend decreet wil thans – in het licht van het voorgaande – een actieve organisatorische bijdrage leveren om de integrale toegankelijkheid in Vlaanderen verder te realiseren.

2° Het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid als emanatie van internationaalrechtelijke, Europeesrechtelijke en internrechtelijke regels

Het verwezenlijken van een integraal toegankelijke omgeving vormt reeds geruime tijd een centrale ambitie van het Vlaamse gelijkekansenbeleid.

Vandaag wordt dit beleid mee geïnspireerd en gestuurd vanuit het VN-verdrag voor de rechten van personen met een handicap. Vlaanderen stemde in 2009 in met dit verdrag.¹⁰ Overeenkomstig artikel 3 van het verdrag zijn onder meer de “volledige en daadwerkelijke participatie in, en opname in de samenleving” en “toegankelijkheid” grondbeginselen van dit verdrag.¹¹

Artikel 9.1 gaat in concreto in op de betekenis en inhoud van het grondbeginsel inzake toegankelijkheid:

“Teneinde personen met een handicap in staat te stellen zelfstandig te leven en volledig deel te nemen aan alle facetten van het leven, nemen de Staten die Partij zijn passende maatregelen om personen met een handicap op voet van gelijkheid met anderen de toegang te garanderen tot de fysieke omgeving, tot vervoer, informatie en communicatie, met inbegrip van informatie- en communicatietechnologieën en -systemen, en tot andere voorzieningen en diensten die openstaan voor, of verleend worden aan het publiek, in zowel stedelijke als landelijke gebieden. Deze maatregelen, die mede de identificatie en bestrijding van obstakels en drempels voor de toegankelijkheid omvatten, zijn onder andere van toepassing op:

- a) gebouwen, wegen, vervoer en andere voorzieningen in gebouwen en daarbuiten, met inbegrip van scholen, huisvesting, medische voorzieningen en werkplekken;
- b) informatie, communicatie en andere diensten, met inbegrip van elektronische diensten en nooddiensten.”.

Dit artikel komt tegemoet aan een centrale bekommernis van de verdragsstaten inzake een gelijkwaardige toegankelijkheid voor personen met een handicap van gebouwen, wegen, vervoer, medische voorzieningen, scholen, huisvesting en informatie, communicatie en elektronische diensten. Het artikel roept de verdragsstaten op om maatregelen te nemen die personen met een handicap op gelijke wijze toegang moeten verlenen tot de genoemde voorzieningen en diensten. Daarnaast moeten deze maatregelen helpen de mogelijke hindernissen te identificeren en te verwijderen. Het VN-comité voor de rechten van personen met een handicap zal in het kader van zijn landenrapportages, overeenkomstig

¹⁰ Decreet van 8 mei 2009 houdende instemming met het verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en het facultatief protocol bij het verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, opgemaakt in New York op 13 december 2006, BS 3 augustus 2009.

¹¹ Zie ook de memorie van toelichting bij het ontwerp van instemmingsdecreet, *Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, 2144/1, pagina 8, waar het toegankelijkheidsbeginsel prioritair wordt benoemd en *From Exclusion to Equality Realizing the rights of persons with disabilities, Handbook for Parliamentarians on the Convention on the Rights of Persons with Disabilities and its Optional Protocol*, United Nations, Geneva, 2007, p. 79.

de artikelen 35 en 36 van dit VN-verdrag, aan de hand van periodieke verslagen oordelen over de graad van uitvoering door de deelnemende landen van de principes vervat in het verdrag, en dus ook van artikel 9.¹²

Het Vlaams toegankelijkheidsbeleid sluit voorts ook aan bij het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie¹³, waarvan artikel 26 bepaalt: “De Unie erkent en eerbiedigt het recht van personen met een handicap op maatregelen die beogen hun zelfstandigheid, hun maatschappelijke en beroepsintegratie en hun deelname aan het gemeenschapsleven te bewerkstelligen.”. Bovendien verbiedt artikel 21 van het handvest discriminatie, onder meer op grond van handicap.

Ook internrechtelijk vindt het toegankelijkheidsbeleid rechtsbasis in bestaande regelgeving, met name in het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid (hierna afgekort tot Gelijkekansendecreet).¹⁴ Enerzijds reglementeert dit decreet de thema’s en de wijze waarop de Vlaamse overheid aan gelijke kansen werkt (hoofdstuk III), anderzijds incorporeert dit decreet het – rechts afdwingbare – recht op redelijke aanpassingen (hoofdstuk IV).

Voor wat betreft de interne organisatie van de Vlaamse beleidsdomeinen, sluit dit Gelijkekansendecreet het principe in dat het realiseren van een gelijkekansenbeleid niet louter de exclusieve bevoegdheid en verantwoordelijkheid is van één betrokken beleidsdomein en één bevoegd verklaarde minister doch daarentegen, overeenkomstig artikel 13 van het decreet, een algemene opdracht inhoudt voor alle Vlaamse beleidsdomeinen en hun bevoegd verklaarde ministers. Via de toepassing van de opencoördinatiemethode dienen zij prioritaire initiatieven te nemen met betrekking tot een aantal thema’s zoals integrale toegankelijkheid van infrastructuur en informatie die voor publiek toegankelijk is, evenals inzake handicap of gezondheidstoestand.¹⁵ Deze formele verplichting, in combinatie met de periodieke rapportageplicht aan het reeds vermelde VN-comité over de wijze waarop de verdragsstaten voortgang maken in het realiseren van een inclusieve samenleving, vormt een krachtige katalysator voor de initiatieven die door de verschillende beleidsdomeinen worden genomen om de integrale toegankelijkheid te verwezenlijken – niet zelden, in samenwerking met externe partners, gespecialiseerd in deze thematiek.

Een essentieel element van ‘integrale toegankelijkheid’ is en blijft de toegankelijkheid van gebouwen.

Een sleutelrol voor wat de toegankelijkheid van gebouwen betreft, is hierbij weggelegd voor het besluit van 5 juni 2009 van de Vlaamse Regering tot vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid (hierna afgekort tot Toegankelijkheidsverordening).¹⁶ In het verslag aan de Vlaamse Regering wordt het belang van deze verordening als volgt ingeleid: “Voor personen met een beperking – men denke daarbij aan personen met een handicap, maar evengoed aan ouderen, papa’s of mama’s met een buggy, iemand wiens arm in de gips zit, ... – is het essentieel dat onze

¹² Zie Annelies D’Espallier, Stefan Sottiaux & Jan Wouters, De doorwerking van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap in het intern recht, onuitgegeven studie in opdracht van Vlaams minister van Gelijke Kansen, 2011.

¹³ Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen, 18 december 2000, C 364/1.

¹⁴ BS 23 september 2008.

¹⁵ Zie artikel 6, §2, van het Gelijkekansendecreet waarvan op heden 1° tot en met 5° is in werking getreden, hetzij na publicatie van het decreet zelf, hetzij door het besluit van de Vlaamse Regering van 17 december 2010 betreffende de inwerkingtreding van sommige bepalingen van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid, BS 25 januari 2011.

¹⁶ BS 2 september 2009.

bebouwde leefomgeving bereikbaar, betreedbaar en bruikbaar is, of m.a.w. toegankelijk. Alleen een dergelijke toegankelijke leefomgeving garandeert het recht om autonoom en op een gelijkwaardige manier te kunnen deelnemen aan het maatschappelijke leven, of het nu gaat om werk, onderwijs, culturele activiteiten, ... De architectuur van een gebouw heeft een doorslaggevende impact op de toegankelijkheid ervan. Daarom moet al in het stadium van het ontwerpen van een gebouw rekening gehouden worden met de toegankelijkheidsaspecten.”.

Samengevat houdt de Toegankelijkheidsverordening de plicht in, voor bouwheren, om bij bepaalde vergunningsplichtige werken rekening te houden met verschillende technische bepalingen, die garant moeten staan voor een basistoegankelijk resultaat.

Zowel de Toegankelijkheidsverordening als de in het Gelijkekansendecreet ingeschreven verplichting om in alle beleidsdomeinen aandacht te besteden aan integrale toegankelijkheid en handicap, zijn instrumenten om – proactief – toekomstige initiatieven inclusief te realiseren. Het recht op redelijke aanpassingen vervat in artikel 19 van het Gelijkekansendecreet vormt, als keerzijde hiervan, het reactieve sluitstuk.¹⁷

3° Het Vlaams toegankelijkheidsbeleid als opdracht van vele partners

Vandaag nemen tal van Vlaamse beleidsdomeinen reeds – al dan niet daartoe aangespoord door het beleidsdomein Gelijke Kansen – initiatieven om vanuit een gelijkekansperspectief de inclusie van personen met een handicap en de integrale toegankelijkheid te bevorderen. De toepassing van de opencoördinatiemethode biedt hierbij een onmiskenbare meerwaarde. Het beleidsdomein Gelijke Kansen neemt – gesterkt door het verplichte karakter van de opencoördinatiemethode – het voortouw om de overige Vlaamse beleidsdomeinen rond de thema's van het Gelijkekansendecreet te verzamelen, hen te enthousiasmeren en aan te sporen tot het nemen van concrete initiatieven.

Voor de praktische realisatie evenwel – inzonderheid voor wat toegankelijkheid betreft – wordt vaak een beroep gedaan op externe, gespecialiseerde actoren.

Door de aard van de toegankelijkheidsthematiek is immers, voor de voorbereiding en de uitwerking van een performant beleid, begeleiding en advisering vanuit een zeer gespecialiseerde technisch en bouwkundige expertise onontbeerlijk – expertise die de zuiver architecturale aspecten enerzijds en de zeer concrete, praktische behoeften van verschillende types van handicap anderzijds, overstijgt en tot een evenwichtig geheel brengt. De inbreng van ervaringsdeskundigheid door gebruikers, in eerste instantie mensen met een handicap en ouderen, is daarbij ook primordiaal.

Vandaag zijn er in Vlaanderen vele verschillende actoren actief als partner van het toegankelijkheidsbeleid – zij het op Vlaams, zij het op meer provinciaal georiënteerd niveau. We onderscheiden achtereenvolgens: vzw Enter, vzw Intro, de vijf Provinciale Steunpunten Toegankelijkheid (hierna afgekort tot PST's) en de vier provinciaal georganiseerde adviesbureaus toegankelijkheid.

Al deze actoren krijgen een basisfinanciering vanuit het Vlaamse gelijkekansbeleid – middelen die enerzijds worden aangevuld met lokale, provinciale, Vlaamse, federale of

¹⁷ Artikel 19 van het Gelijkekansendecreet stelt: “Er is sprake van het weigeren van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap als aanpassingen worden geweigerd die geen onevenredige belasting betekenen, of waarvan de belasting in voldoende mate wordt gecompenseerd door bestaande maatregelen. Als aanpassing wordt beschouwd, elke concrete maatregel, van materiële of immateriële aard, die de beperkende invloed van een onaangepaste omgeving op de participatie van een persoon met een handicap neutraliseert.”.

Europese financiering, en anderzijds met financiering (in het kader van adviesverlening) vanwege private partners. Behoudens voor vzw Enter (dat bijkomende Europese en vaak ook bijkomende Vlaamse middelen ontvangt) en vzw Intro (dat tot voor kort ook federale middelen ontving) verwerven de meeste adviesbureaus en steunpunten in belangrijke mate extra middelen van de provincies.

Enter vzw is als Vlaams expertisecentrum de spil in het Vlaamse toegankelijkheidsgebeuren. Zij heeft onder meer als opdracht om – mede binnen de context van de opencoördinatiemethode van het Vlaams gelijkekansenbeleid – de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen (inclusief Gelijke Kansen in Vlaanderen) te begeleiden en te adviseren, richtlijnen, instrumenten en vormingsmodules te ontwikkelen, sectorgerichte actieplannen uit te tekenen enzovoort. Enter staat ook in voor het beheer van de databank Toegankelijk Vlaanderen. Daarnaast streeft zij ernaar de werking van de provinciale adviesbureaus steeds verder op elkaar af te stemmen.

Intro vzw is de tweede partner van het gelijkekansenbeleid die actief is op het Vlaamse niveau. Daar waar Enter zich toelegt op de toegankelijkheid van permanente infrastructuur, richt Intro zich op de toegankelijkheid van evenementen, zoals festivals, sportmanifestaties en culturele voorstellingen. Intro geeft advies op maat aan de organisatoren en biedt ondersteuning in de praktische opbouw van een evenement, met aandacht voor zowel de toegankelijkheid van de omgeving als de toegankelijkheid van informatie (website, folders, prijslijsten enzovoort). Intro beschikt over een grote ploeg vrijwilligers die ter plaatse instaan voor de persoonlijke assistentie van bezoekers met een handicap.

De PST's werden circa tien jaar geleden opgericht via convenant tussen de Vlaamse overheid en de vijf provinciebesturen. Binnen de convenant werden vier resultaatsgebieden gedefinieerd waarrond de provincies jaarlijks een beleidsplan opstellen. Hun opdrachten zijn onder meer het mee uitdragen van het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid, het stimuleren en coördineren van de intermediaire toegankelijkheidswerking, het informeren en sensibiliseren van lokale besturen, en de toeleiding van deze besturen naar de adviesbureaus toegankelijkheid.

Tot slot telt Vlaanderen vier adviesbureaus toegankelijkheid. Vzw Toegankelijkheidsbureau voert adviesopdrachten uit in en voor de provincies Limburg en Vlaams-Brabant en in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. De andere adviesbureaus zijn vzw Westkans in West-Vlaanderen en vzw Adviesbureau Toegankelijke Omgeving (algemeen gekend onder de afkorting ATO) in Oost-Vlaanderen. In de provincie Antwerpen worden de opdrachten van het PST en die van het adviesbureau uitgeoefend door de provinciale administratie CTPA (afkorting van: Centrum Toegankelijkheid van de Provincie Antwerpen), terwijl de drie overige adviesbureaus een vzw-structuur hebben. Deze adviesbureaus staan elk binnen een bepaald provinciaal werkingsgebied in voor de advisering in concrete (bouw)dossiers, het voeren van toegankelijkheidsonderzoeken op bestaande publieke infrastructuur op basis van de databank Toegankelijk Vlaanderen, het geven van opleidingen, informatieverstrekking, begeleiding van lokale besturen bij het opmaken en uitvoeren van toegankelijkheidsplannen, sensibilisering, projectwerking, begeleiding van lokale en provinciale overheden bij het uitvoeren van het toegankelijkheidsbeleid, regiospecifieke onderzoeksopdrachten enzovoort.

Ook de stem van de gebruikers en van verenigingen van en voor gebruikers krijgt binnen deze actoren vandaag een belangrijke plaats. Architecten en bouwheren hebben immers nood aan een handicapoverschrijdende, bouwtechnisch onderbouwde visie op toegankelijkheid, en hierbij kan men vanzelfsprekend niet voorbijgaan aan de ervaringsdeskundigheid van de personen met handicap zelf. Om richtlijnen en initiatieven te kunnen afstemmen op de noden en verwachtingen van gebruikers, is de inbreng van ervaringsdes-

kundigheid van onmiskenbaar belang. De rol van de gebruiker bevindt zich in het detecteren van de ontoegankelijkheid, het aanbrengen van de noden en behoeften en in het evalueren van de aangereikte oplossingen. Een grote uitdaging hierbij is te komen tot eenduidige, gedragen en handicapoverschrijdende aanbevelingen, alsook het creëren van een draagvlak hiervoor bij de verschillende gebruikersorganisaties.

Centraal in de werking van al deze voornoemde actoren staat de databank Toegankelijk Vlaanderen van de Vlaamse overheid. Deze online te consulteren databank bevat gedetailleerde informatie over de feitelijke toegankelijkheid van bijna 5000 publieke gebouwen en andere infrastructuur in Vlaanderen. Haar functionaliteit is driedig. Zij verschaft mensen met een handicap betrouwbare en gedetailleerde informatie omtrent de mate van toegankelijkheid van de publieke gebouwen en de omgeving in Vlaanderen en helpt bijvoorbeeld organisatoren in de zoektocht naar een toegankelijke evenementlocatie. De databank streeft daarnaast naar een effectieve verbetering van de toegankelijkheid. Met de resultaten van het toegankelijkheidsonderzoek worden eigenaars en bouwheren oplossingsgericht begeleid en gestimuleerd om kleine en grotere verbeteringen aan te brengen. Tot slot ontplooit de databank zich tot een geschikt instrument voor beleidsmonitoring. Ze geeft immers een beeld van de knelpunten en aandachtspunten inzake sectorspecifieke infrastructuur en vormt op die manier – in het bijzonder binnen het kader van de opencoördinatiemethode – de hefboom voor het initiëren van toegankelijkheidsacties binnen de diverse beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid. Hieraan kunnen ook labelingsinitiatieven worden gekoppeld.¹⁸

II. DOEL EN PRINCIPES ACHTER VOORLIGGEND DECREET

1° Aanleiding en context

De voorbije jaren is de aandacht voor integrale toegankelijkheid en universal design of ‘universeel ontwerpen’¹⁹ zowel van overheidswege als vanuit de particuliere sector gestaag gegroeid. Een – voorzichtige – evolutie die mee is geactiveerd: enerzijds door het transversale toegankelijkheidsbeleid dat sinds de genese van het Gelijkekansendecreet met volle decretale ruggensteun kon worden doorgevoerd en anderzijds door de bijzondere aandacht die ook op het provinciaal niveau aan de problematiek wordt gewijd. Daarnaast hebben ook de Toegankelijkheidsverordening, de antidiscriminatieregelgeving en het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap de thematiek prominenter op de agenda gebracht. Ook het fenomeen van de vergrijzing, die de maatschappelijke nood aan integrale toegankelijkheid steeds scherper in het licht plaatst, zet aan tot initiatief.

Het is essentieel dat de gespecialiseerde actoren die uitvoering geven aan het toegankelijkheidsbeleid, zich op een solide, performante en professionele manier kunnen aandienen aan zowel de overheidsdiensten als aan de private (bouw)sector.

De veelheid van de – vaak zeer kleinschalige – actoren dat vandaag in het veld actief is, impliceert echter een organisatorische en planmatige versnippering, zowel op het gebied van organisatiestructuur, als op het gebied van de praktische informatiedoorstroom en

¹⁸ De databank Toegankelijk Vlaanderen is te consulteren via www.toevla.be. Andere online instrumenten van het toegankelijkheidsbeleid zijn de website www.toegankelijkgebouw.be dat bijkomende informatie geeft over de Toegankelijkheidsverordening, evenals de websites www.navigeerparkeer.be en www.iedereenfietst.be die respectievelijk informatie geven over aan personen met een handicap voorbehouden parkeerplaatsen en toegankelijke fietsroutes. Vermeldenswaard als instrument zijn ook een twintigtal wenkenbladen die richtlijnen bevatten om toegankelijkheid voor iedereen te verzekeren voor tal van locaties, zoals appartements- en bankgebouwen, verschillende sportinfrastructuur, het publieke domein.

¹⁹ We kiezen in het vervolg van de tekst – met oog op herkenbaarheid en verstaanbaarheid – de Engelse benaming ‘universal design’ te gebruiken aangezien deze terminologie universeel in het werkveld wordt gebruikt. De uitdrukkingen ‘universeel ontwerpen’ of ‘ontwerpen voor iedereen’ bleken niet aan te slaan, en worden zelden gebruikt.

implementatie. Deze versnippering heeft als gevolg dat de aangeleverde diensten inhoudelijk sterk verschillen tussen de verschillende actoren en ook het kwaliteitsniveau sterk varieert.

Het ontbreekt het Vlaamse gelijkekansenbeleid vandaag echter nog aan de nodige sturingsmechanismen om hieraan te verhelpen en aldus tot een coherent en afgestemd aanbod te komen. De opgedane praktijkervaring leert dat een gericht subsidiekader, een intensieve intervisie en zeer geregeld overleg niet volstaan om de versnippering en de kwaliteitsvariaties tegen te gaan.

2° Integratie van verschillende actoren van het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid

Om in de toekomst een meer uniform, professioneel en gecoördineerd aanbod inzake adviesverlening rond integrale toegankelijkheid en universal design te verzekeren en aldus de beleidsambities rond toegankelijkheid sterker te kunnen ondervangen, beoogt het voorliggend decreet thans de oprichting van één enkele rechtspersoon waarin de taken die vandaag verspreid zijn in het veld, worden overgenomen en verenigd. Het voorliggend decreet is tevens het resultaat van een denkproces dat de voorbije twee jaar met de verschillende actoren is gevoerd.

De eengemaakte organisatie zal onder meer instaan voor begeleiding en advisering van de Vlaamse beleidsdomeinen, en provincies op vlak van toegankelijkheid, het verlenen van bouwtechnische en architecturale toegankelijkheidsadviezen in alle fasen van het bouwproces, procesbegeleiding, sensibilisering, vorming en toegankelijkheidsdoorlichtingen.

De integratie binnen eenzelfde rechtspersoon, die onder de determinerende invloed van de Vlaamse overheid staat, biedt – gelet op de huidige omstandigheden – de beste garantie op sterkere uniformiteit en blijkt de meest geëigende weg naar een meer efficiënte, slagkrachtige organisatie (infra, punt 3°). Ook de beginselen van openbare dienst, zoals continuïteit van dienstverlening en benuttigingsgelijkheid, worden op deze manier het beste vervuld (infra, punt 5°).

3° Integratie leidt tot sterkere uniformiteit, hogere effectiviteit, meer efficiëntie en duidelijkere profilering

Door de vele diverse toegankelijkheidsactoren – vzw Enter, vzw Intro, vzw Westkans, vzw ATO, vzw Toegankelijkheidsbureau en het adviesbureau dat vandaag is ingebed binnen de provinciale dienst CTPA – te integreren binnen eenzelfde op te richten rechtspersoon, wordt beoogd een uniforme visie, een uniforme werkmethode en bijgevolg een uniforme dienstverlening inzake toegankelijkheid te verzekeren. Een geïntegreerde aanpak is de beste garantie op uniformiteit en versterkt de profilering van deze sector naar (potentiële) ‘klanten’ – zowel binnen de overheidsdiensten op verschillende bestuursniveaus als bij private actoren.

Gelet op de kleinschaligheid van de huidige actoren zal schaalvergroting ook de kwaliteit van de dienstverlening ten goede komen. Medewerkers zullen zich verder kunnen specialiseren en die expertise ten volle benutten binnen een ruimer werkingsgebied dan vandaag. Die specialisatie is broodnodig aangezien een correcte toepassing van de Toegankelijkheidsverordening minstens nodig is om te komen tot een basistoegankelijkheid. Architecten en andere personen die betrokken zijn bij het bouwproces geraken intussen stelselmatig vertrouwd met de principes van basistoegankelijkheid uit de verordening. Meer en meer bestaat de uitdaging erin om geïntegreerde oplossingen te vinden voor de steeds complexer wordende situaties en onvoorziene, nieuwe omstandigheden. In een aantal contexten zijn verschillende instanties betrokken, elk met hun eigen inzichten en visie op de toegankelijkheid van hun afgebakend onderdeel. De adviesbureaus nemen hier een

overzichtsrol op en waken erover dat de verschillende ingrepen logisch op elkaar aansluiten. Daarom zal er naast generalisten, die beschikken over een brede toegankelijkheids-expertise, de komende jaren steeds meer nood zijn aan specialisten, in casu aangaande zeer specifieke en technische thema's zoals mobiliteit, erfgoed, publiek domein of wonen. Eerder dan elke individuele actor te dwingen om zich oppervlakkig te verdiepen in elk van deze complexe deeldomeinen, zullen efficiëntiewinsten gerealiseerd kunnen worden wanneer unieke expertise over geheel Vlaanderen kan ingezet worden.

Een integratie versterkt bovendien ook een uniforme interpretatie van de Toegankelijkheidsverordening, evenals van de algemene principes inzake integrale toegankelijkheid en universal design. Dergelijke eenduidigheid is belangrijk aangezien alle informatie inzake toegankelijkheid op termijn haar weg zou moeten vinden naar de databank Toegankelijk Vlaanderen. Gebruikers moeten over het gehele grondgebied de zekerheid hebben dat de aangeboden informatie gebaseerd is op dezelfde interpretatie en methodiek. Dat resultaat kan het best bereikt worden door de huidige actoren te integreren in een organisatie waarvan de Vlaamse overheid de belangrijkste gangmaker is.

Een bijkomend voordeel van een geïntegreerde werking is dat de Vlaamse overheid – maar ook private actoren wiens activiteiten zich uitstrekken over meerdere provincies – nog maar met één organisatie tot een overeenkomst dienen te komen. Niet alleen zal dit leiden tot sterkere uniformiteit maar ook tot een hogere effectiviteit en meer efficiëntie. Voor het uitvoeren van kortlopende opdrachten kan bij een geïntegreerde werking via interne mobiliteit gemakkelijker beroep gedaan worden op een meer uitgebreid contingent medewerkers dan bij de huidige zeer kleinschalige organisaties. Flexibiliteit op dit vlak is te meer belangrijk in het kader van de Toegankelijkheidsverordening, waar een strikte timing geldt voor het aanleveren van adviezen.

Beschikbare middelen worden zo beter ingezet met het grootst mogelijk effect en optimale resultaat tot gevolg. Er zal daarnaast een grotere financiële draagkracht ontstaan die de geïntegreerde organisatie de zuurstof zal bieden om haar laboratoriumfunctie ten volle te kunnen uitspelen. Het afstemmen van administratieve instrumenten zoals boekhoudsystemen of software voor workflowopvolging zal bovendien kostenbesparend werken. Na de integratie zal de eengemaakte organisatie ook (minder) moeten investeren in tijdsintensieve processen, in tegenstelling tot een continue onderlinge afstemming tussen afzonderlijke organisaties die elk ook eigen belangen en visies verdedigen. De vrijgekomen tijd zal ingezet kunnen worden op het terrein. Wanneer gesprekken daarenboven met één partner met een duidelijk mandaat gevoerd kunnen worden, vergroot zulks de daadkracht van het toegankelijkheidsbeleid. Ook de inbouw van een duidelijke organisatiestructuur en personeelshierarchie zal tot meer doortastende beslissingen leiden die eenduidig uitgedragen worden.

Door de bundeling van de vele bestaande actoren in één performante organisatie wordt tenslotte een belangrijke synergie gecreëerd tussen de adviespraktijk en de ontwikkeling van instrumenten en methodieken. Het huidige expertisecentrum vzw Enter heeft immers bijvoorbeeld niet als taak om in het werkveld adviezen te verstrekken – dat is vandaag de taak van de onderscheiden adviesbureaus. De kennis en het inzicht in (de resultaten van) deze adviezen is echter wel onontbeerlijk als basis om invulling te kunnen geven aan actieplannen of om generieke instrumenten te ontwikkelen. De bundeling biedt met andere woorden een meerwaarde door de wisselwerking tussen enerzijds de onderzoeksopdrachten, en anderzijds het praktijk- en terreinwerk van de verschillende actoren.

Integratie zal ook de internationale en Europese profilering van het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid versterken. De eengemaakte organisatie zal krachtiger kunnen participeren

aan internationale netwerken en expertisedeling. Dat is des te belangrijker nu toegankelijkheid een onderdeel is van de Europese 2020-strategie inzake handicaps. De Europese Unie wenst in dit kader immers te investeren in specifieke normen voor bepaalde sectoren “om de behoorlijke werking van de interne markt voor toegankelijke producten en diensten substantieel te verbeteren.”²⁰ Vandaag al worden een aantal actoren internationaal gewaardeerd omwille van hun expertise – de integratie van deze organisaties zal deze waardering alleen maar versterken. Pro memorie wordt er op gewezen dat er ook bij de Europese bevolking een zeer groot draagvlak is om te evolueren tot identieke toegankelijkheidsoplossingen in heel de Unie.²¹ Een nog sterkere deelname vanuit Vlaanderen aan de realisatie van deze oplossingen creëert voordelen. Het biedt de mogelijkheid om te tonen dat Vlaanderen in dezen graag een inspirator wil zijn, en het kan op termijn ook een stimulans zijn voor Vlaamse ondernemingen om in de verdere ontwikkeling van deze interne markt voor toegankelijke producten en diensten een innoverende en economisch stimulerende rol op te nemen.

4° Integratie zonder verlies van lokale nabijheid

Een performante eengemaakte organisatie zal uiteraard ook de zichtbaarheid en profilering ten goede komen. Integrale toegankelijkheid heeft baat bij een uniforme aanpak. Uiteraard zal de eengemaakte organisatie gebruik maken van een uniforme benaming. Dit belet echter niet dat de organisatie desgewenst beroep kan doen op een bestaande ‘sterke merknaam’ om een of meerdere van haar producten en/of diensten aan te bieden. In die optiek kan worden overwogen om – mede teneinde de gebruikers ook een gevoel van continuïteit te geven – bijvoorbeeld in een eerste instantie de merknaam ‘Intro’ te behouden voor bepaalde producten en/of diensten.

De integratie betekent tevens ook niet dat de gehele organisatie noodzakelijk op één locatie hoeft te worden geconcentreerd. Integendeel, binnen de beschikbare budgetten wordt gekozen voor een eengemaakte organisatie met een decentrale werking.

Private actoren weten zodoende voor het gehele grondgebied tot wie zij zich moeten richten, én weten zich tegelijkertijd verzekerd van een lokale nabijheid. Tevens houdt een mogelijke decentrale werking in dat de integratie niet verhindert dat er toch met provinciale, regionale en lokale accenten rekening kan gehouden worden.

De provinciebesturen zijn in dit kader – net zoals dat vandaag al het geval is – immers preferentiële partners. Op basis van het thans bij wijzigingsdecreet van 2013 ingevoegde artikel 13bis van het Gelijkekansendecreet, wordt ervoor geopteerd om een of meerdere organen aan te duiden waarbij de provincies voor het bevorderen van de integrale toegankelijkheid advies dienen in te winnen. Deze bepaling is een vertaling van de afspraken die met de provincies zijn overeengekomen in het kader van de interne staatshervorming en strekt ertoe om inzake toegankelijkheid tot sterkere uniformiteit te komen. Binnen die afspraken continueren de provincies hun – ook financiële – engagementen op het gebied van toegankelijkheid, maar doen zij dat niet langer door een beroep te doen op een provinciaal georganiseerd adviesbureau maar wel op de geïntegreerde, doch gedecentraliseerde, organisatie. In de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en de eengemaakte organisatie kunnen daarom, in samenspraak met de provincies, en met inachtneming van de beschikbare budgetten, de gedecentraliseerde vestigingsplaatsen worden bepaald.

²⁰ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, Europese strategie inzake handicaps 2010-2020: Een hernieuwd engagement voor een onbelemmerd Europa, 2010, p. 5.

²¹ European Commission, Accessibility Report, 2012, p. 63 e.v.

De provinciebesturen dienen echter – gelet op hun eigen opdracht inzake toegankelijkheid overeenkomstig het nieuwe artikel 13bis van het Gelijkekansendecreet – evenwel ook te kunnen werken aan een eigen beleidsopbouw inzake toegankelijkheid, en dit door een onverminderde beleidsondersteuning vanwege de huidige PST's. In tegenstelling tot de overige actoren in het toegankelijkheidsveld blijkt het niet opportuun om deze actoren zonder meer te integreren in de eengemaakte organisatie. Ook in de toekomst zullen de PST's de provincies dus kunnen ondersteunen in het creëren van een toegankelijkheidsbeleid. Zij zullen daarenboven een bijzondere brugfunctie vervullen ten aanzien van de eengemaakte organisatie, met name hun respectieve besturen inspireren voor wat betreft de inhoud van de samenwerking met de op te richten rechtspersoon, en verzekeren dat het uniforme perspectief van integrale toegankelijkheid en universal design een leidraad is voor het gehele provinciale beleid.

5° Beginselen van openbare dienst

Door als Vlaamse overheid een determinerende invloed uit te oefenen op de nieuwe organisatie, wordt deze ertoe verplicht de beginselen van openbare dienst te respecteren.

Deze beginselen omvatten onder andere de continuïteit van openbare dienst. Dit beginsel impliceert dat, zolang de openbare macht oordeelt dat een openbare dienst aan een algemene behoefte beantwoordt, deze dienst moet blijven bestaan en functioneren. Deze garantie op continuïteit van dienstverlening is essentieel in het kader van de Toegankelijkheidsverordening. Daarenboven zijn alle andere adviesverlenende instanties binnen Ruimtelijke Ordening eveneens op één of andere manier ingebed binnen de Vlaamse overheid. De geldigheid van een vergunning afhankelijk maken van het advies van een zuiver private instantie zou tevens een ongeoorloofde inperking inhouden van de bij decreet aan de vergunningverlenende overheid toegewezen bevoegdheid.

In artikel 7, 3°, van het Gelijkekansendecreet werd de algemene behoefte tot begeleiding van andere Vlaamse beleidsdomeinen bij het uitvoeren van onder andere het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid door de decreetgever ingeschreven. Op dit ogenblik gebeurt deze begeleiding door de reeds genoemde vzw's, die echter ook hier de nodige continuïteit niet afdoende kunnen garanderen.

Het thans voorliggend decreet sluit aan bij het door wijzigingsdecreet in 2013 ingevoegde artikel 13bis van het Gelijkekansendecreet waarbij wordt beoogd om een of meerdere organen aan te duiden waarop de provincies beroep zullen doen bij het uitwerken van hun toegankelijkheidsbeleid. Dit kadert in de provinciale taakstelling aangaande “de ondersteuning van andere provinciale beleidsdomeinen bij de beleidsvoorbereiding, -planning, -uitvoering en -evaluatie met het oog op de implementatie van het gelijkekansenperspectief in deze beleidsdomeinen”. Deze taakstelling is het resultaat van de afspraken in het kader van de interne staatshervorming.

Voorheen had elke provincie hiervoor een exclusieve samenwerking met het adviesbureau in zijn regio. Dankzij een meer determinerende invloed van de Vlaamse overheid in de nieuwe organisatie, zal ook hier een grotere uniformiteit verzekerd kunnen worden.

De determinerende invloed van de Vlaamse overheid is ook van aard om, in hoofde van de Vlaamse overheid, een correcte eigendomspositie te garanderen met betrekking tot de, met publieke gelden, ontwikkelde instrumenten en methodieken inzake toegankelijkheid. Indien de Vlaamse overheid, geruggesteund door de provincies, in de toekomst de organisatie van het uitvoerend toegankelijkheidsbeleid anders zou wensen te organiseren, dan zal dit mogelijk zijn zonder verlies van de ontwikkelde instrumenten en methodieken. Niet alleen voor de Vlaamse overheid, maar ook voor de provincies garandeert dit maximaal de continuïteit van het toegankelijkheidsbeleid.

Ook het beginsel van benuttingsgelijkheid van de openbare dienst beantwoordt aan een nood – zeker in het kader van de Toegankelijkheidsverordening. Dit beginsel impliceert dat een rechtsonderhorige, wanneer hij zich in de voorwaarden bevindt die zijn bepaald bij de wetkrachtige bepalingen of reglementen die de openbare dienst organiseren, aanspraak mag maken op de werking van de dienst waarbij alle burgers gelijk moeten behandeld worden. Dit beginsel houdt ook in dat alle verbruikers die zich in dezelfde omstandigheden bevinden, op eenzelfde tarief aanspraak kunnen maken. Anders dan een private onderneming die haar klanten kan kiezen en haar diensten kan weigeren – en de prijs van de dienst zelf kan bepalen – moet de openbare dienst haar diensten leveren aan elke particulier die aan de wettelijke en reglementaire eisen voldoet. Het zou uiteraard niet kunnen dat advies geweigerd zou worden in het kader van de Toegankelijkheidsverordening.

III. NAAR EEN EXTERN VERZELFSTANDIGD AGENTSCHAP IN DE VORM VAN EEN PRIVATE STICHTING

1° Situering binnen het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003

Er wordt geopteerd om de werking van de huidige toegankelijkheidsactoren – met uitzondering van de PST's – te integreren tot een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap in de vorm van een private stichting.

Het voorliggend decreet houdt de machtiging in tot oprichting van de eengemaakte organisatie, wat aansluitend de overname mogelijk maakt van de werkingen van de diverse bestaande organisaties inzake toegankelijkheid, met name: vzw Enter, vzw Intro, vzw Westkans, vzw ATO, vzw Toegankelijkheidsbureau en van het adviesbureau dat vandaag is ingebed binnen de provinciale dienst CTPA.

Hiertoe biedt het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003 het kader (hierna afgekort tot kaderdecreet Bestuurlijk Beleid).²² Dit decreet stelt een algemeen systeem vast waarbinnen de Vlaamse overheid bepaalde activiteiten van beleidsuitvoering kan verzelfstandigen en de uitoefening ervan kan toewijzen aan zogenaamde 'verzelfstandigde agentschappen'. Deze blijven, al naargelang van de aard van de toe te wijzen activiteiten, al dan niet onder het rechtstreeks gezag en de directe verantwoordelijkheid van de bevoegde minister.

In een eerste hypothese, die juridisch moet gekwalificeerd worden als deconcentratie, spreekt men van intern verzelfstandigde agentschappen. In een tweede hypothese, juridisch te kwalificeren als decentralisatie, spreekt men over extern verzelfstandigde agentschappen (hierna afgekort tot EVA). Als gedecentraliseerde entiteiten hebben de EVA's noodzakelijkerwijze rechtspersoonlijkheid, die publiekrechtelijk of privaatrechtelijk kunnen gestructureerd zijn.

De keuze voor de rechtsvorm van een privaatrechtelijk vormgegeven EVA dient te worden verantwoord aan de hand van de criteria die in het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid zijn opgenomen. Alvorens dat de Vlaamse overheid mag overgaan tot interne of externe verzelfstandiging moet ze immers diverse afwegingen maken.

Hieronder wordt aangetoond dat ter zake de voorwaarden vervuld zijn om de eengemaakte organisatie op te richten als een privaatrechtelijk vormgegeven EVA waarbij gekozen zal worden voor de rechtsvorm van de (Belgische) private stichting.

²² BS 22 augustus 2003.

2° Voorwaarden voor (interne of externe) verzelfstandiging

Volgens artikel 4, §2, van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid kan er slechts overgegaan worden tot (interne of externe) verzelfstandiging in de mate dat het op te richten agentschap:

ten eerste, activiteiten van beleidsuitvoering zal uitoefenen, en

ten tweede cumulatief de volgende voorwaarden vervuld zijn, met name:

- a) voldoende kritische massa om de kerntaken uit te voeren;
- b) meetbaarheid van de te leveren producten of diensten;
- c) reële mogelijkheid tot aansturing van het verzelfstandigd agentschap op grond van doelmatigheid, prestaties en kwaliteit;
- d) reël invulbare informatierelatie.

Hierna wordt op beide aspecten achtereenvolgens ingegaan.

Wat het beleidsuitvoerend karakter van de taken betreft

Het organisatiemodel uit het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid gaat principieel uit van een taakverdeling tussen de departementen, waarvan de taakstelling gericht is op beleidsondersteuning, en de verzelfstandigde agentschappen, waarvan de taakstelling gericht is op beleidsuitvoering.

Deze taakverdeling is gesteund op het primaat van de politiek en deugdelijk bestuur enerzijds en motieven van diverse aard (doelmatigheid, specialisatie en andere) anderzijds. Zonder afbreuk te doen aan het onderscheid tussen beleidsondersteuning en beleidsuitvoering wordt tussen beleidsondersteunende en uitvoeringsgerichte entiteiten een gestructureerde samenspraak en samenwerking uitgebouwd. Taken van beleidsuitvoering worden, wanneer aan bepaalde voorwaarden (infra) is voldaan, in beginsel toevertrouwd aan verzelfstandigde agentschappen.

Het hoeft geen betoog dat de taakstelling van de stichting Toegankelijk Vlaanderen zoals beschreven in het voorliggend decreet en toegelicht in de voorliggende memorie van toelichting, louter beleidsuitvoerend is. Enkel de uitvoering van het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid wordt aan deze EVA toevertrouwd. De stichting krijgt geen opdrachten inzake beleidsvoorbereiding en -ondersteuning. Deze taken zullen immers, voor wat het Vlaamse bestuursniveau betreft, verder opgenomen worden door het beleidsdomein Gelijke Kansen en, voor wat de provincies betreft, door de PST's.

Daarbij moet de stichting zich bij de uitvoering van zijn taken beperken tot de uitvoering van de regels en de politiek die vastgesteld worden door de functioneel bevoegde minister(s). In de parlementaire voorbereidingen van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid worden bovendien aangemerkt als klassieke taken van een verzelfstandigd agentschap: informatieverzameling, informatieverstrekking, sensibilisering, advisering, promotie, (dienstverlening in het kader van) vergunningen, inspectie en controle en het verzekeren van een specifieke dienstverlening aan een bepaald beleidsdomein.²³ Dit betreft precies in essentie de taken die aan de stichting Toegankelijk Vlaanderen zullen worden toevertrouwd.

²³ Memorie van toelichting bij het ontwerp van kaderdecreet Bestuurlijk Beleid, *Parl.St.* VI.Parl. 2002-03, nr. 1612/1, p. 15.

Het beleidsuitvoerend karakter wordt bovendien mede aangetoond door de huidige situatie. De toekomstige taken van de stichting worden nu immers nog uitgevoerd door diverse private entiteiten waarvan, gelet op hun positie ‘buiten’ de overheid, bezwaarlijk kan worden voorgehouden dat zij belast zijn met taken van beleidsvoorbereiding.

Tot slot zijn de toe te kennen taken ook niet te vatten door de zogenaamde ‘negatieve criteria’: er is geen sprake van overdracht van regelgevende bevoegdheden, de taken impliceren geen al te grote politieke gevoeligheid en er doet zich geen significante belangenafweging voor ten voordele of ten nadele van burgers.

Wat betreft de overige cumulatieve voorwaarden waaraan moet worden voldaan

Er bestaat geen twijfel over dat ook de voormelde cumulatieve voorwaarden vervuld zijn in hoofde van de stichting Toegankelijk Vlaanderen:

a) Voldoende kritische massa om de kerntaken uit te voeren

De taken van de toekomstige stichting blijken een voldoende grote massa uit te kunnen maken ter rechtvaardiging van een statuut als verzelfstandigd agentschap. Het volstaat reeds te verwijzen naar de missie en het uitgebreide takenpakket van de stichting, zoals uiteengezet in hoofdstuk 3 van het voorliggend decreet, dat deze taken zal overnemen van zes bestaande organisaties.

De jaarverslagen van deze vele bestaande organisaties kwalificeren en kwantificeren deze taken overigens omstandig. Pro memorie worden hierna, voor het werkjaar 2012, enkele relevante data toegevoegd:

- zo brachten de vier provinciale adviesbureaus samen 3375 toegankelijkheidsadviezen uit. 2358 daarvan werden uitgevoerd ter ondersteuning van de vergunningverlenende overheden in het kader van de Toegankelijkheidsverordening. De overige 1017 betreffen uitgebreide toegankelijkheidsadviezen, waarbij van zo vroeg mogelijk in het ontwerp-proces en gedurende het gehele verloop tot aan de effectieve bouw, aandacht voor toegankelijkheid wordt ingebouwd;
- deze provinciale adviesbureaus voerden ook 360 toegankelijkheidsdoorlichtingen uit in het kader van de databank Toegankelijk Vlaanderen;
- samen met vzw Enter beantwoordden de provinciale adviesbureaus 4922 informatievragen. De websites van de organisaties kenden ruim 70.000 unieke bezoekers. De negen specifieke themawebsites welke de organisaties daarnaast in beheer hebben, bereikten meer dan 170.000 bezoekers;
- in samenwerking met vzw Intro werden in één kalenderjaar tot 133 grootschalige tot kleinschalige, alsmede meerdaagse evenementen toegankelijk gemaakt;
- vzw Enter initieerde en begeleidde binnen het kader van de opencoördinatiemethode diverse trajecten van verschillende Vlaamse beleidsdomeinen. Zo onder meer het informatieplatform ‘MeerMobiel’ (Mobiliteit en Openbare Werken (MOW)), de inspiratiebundel ‘Naar een integrale toegankelijkheid van schoolgebouwen’ (Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION)), de inspiratiebundels van de verschillende types van welzijnsinfrastructuur (Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA)), toegankelijkheidsscreenings van culturele infrastructuur (Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM)), onderzoek toegankelijke jeugdinfrastructuur met ontwikkeling en beheer van bijhorende website (CJSM).

De thans bestaande entiteiten leveren deze diensten aan private bouwheren en architecten enerzijds en aan diverse overheden op Vlaams, provinciaal en lokaal bestuursniveau anderzijds. Binnen de Vlaamse overheid begeleiden zij bovendien de toegankelijkheidswerking van tal van beleidsdomeinen, zoals Toerisme Vlaanderen, Ruimte en Erfgoed, Wonen, Mobiliteit, Welzijn, Onderwijs, Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel.

Deze activiteiten worden uitgevoerd door een gezamenlijk personeelskader van vijftig personeelsleden (41 vte, aangevuld met drie freelancemedewerkers) en – voornamelijk wat Intro vzw betreft – een uitgebreide equipe aan vrijwilligers.

Ook budgettair zal de stichting voldoende massa dragen. Zij zal kunnen rekenen op de inkomsten a rato van de budgetten welke vandaag vanuit de Vlaamse en provinciale overheden aan de afzonderlijke organisaties worden gespendeerd, aangevuld met eigen inkomsten door betaalde adviesverlening.

Wat betreft de structurele inkomsten vanuit de provincies, werd overeengekomen dat elke provincie de middelen die zij in referentiejaar 2011 ter beschikking stelde aan de adviesbureaus (inclusief de adviesbureauafunctie die heden vervat zit in het CTPA), binnen de beschikbare budgetten, zal verzekeren voor de op te richten rechtspersoon, en dat deze bedragen jaarlijks worden geactualiseerd op basis van de gezondheidsindex en de reële loonkost (bijvoorbeeld anciënniteit). De modaliteiten hiertoe zullen worden vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomsten zoals voorzien in artikel 11 van het voorliggend decreet.

De structurele subsidies vanuit de Vlaamse overheid betreffen de middelen die vandaag reeds vanuit het begrotingsprogramma Gelijke Kansen structureel aan de betrokken organisaties worden toegewezen. Daarnaast werd met de provincies overeengekomen dat zij in de toekomst zelf de nodige middelen voorzien voor de werking van de PST's. De vrijgekomen middelen op de Vlaamse begroting zullen worden toegevoegd als buffer en versterking van de op te richten rechtspersoon, onder andere om eventuele nieuwe noodzakelijke investeringen te kunnen opvangen. De voorgestelde integratie zal dus voor de begroting van de Vlaamse overheid bij de oprichting budgetneutraal zijn.

Er kan van worden uitgegaan dat de inkomsten die de afzonderlijke organisaties vandaag verwerven uit ad-hocopdrachten voor andere overheidsdiensten en de private belangstellenden, minstens status quo blijven. De gewonnen dynamiek, uniformiteit, efficiëntie, professionaliteit en duidelijkere profilering en visibiliteit door deze integratie, zal hiertoe bijdragen.

Nominaal komt de verwachte budgettaire massa neer op:

Structurele financiering:

Vlaamse overheid (begroting Gelijke Kansen):	889	KEur ²⁴
Provinciale overheden (engagement op basis van referentiejaar 2011):	606	KEur
Antwerpen:	99	KEur
Oost-Vlaanderen:	54	KEur
West-Vlaanderen:	188	KEur
Limburg:	100	KEur
Vlaams-Brabant:	165	KEur
Totaal:	1.495	KEur

Inkomsten uit ad-hocopdrachten en projecten (referentiejaar 2012):

Vlaamse overheid:	861	KEur ²⁵
Lokale overheden:	191	KEur
Andere:	563	KEur
Totaal:	1.615	KEur

Totaal	3.110	KEur
--------	-------	------

²⁴ Dit bedrag betreft de optelsom van enerzijds de middelen die vandaag reeds structureel aan de betrokken organisaties worden toegewezen (666 KEur) en anderzijds de middelen die zijn vrijgekomen uit het aflopen van de financiering aan de PST's (223 KEur).

²⁵ De inkomsten die Intro in 2012 verwierf binnen de context van het participatiedecreet werden hier meegeteld onder de ad-hocinkomsten.

b) Meetbaarheid van de te leveren producten of diensten

De door de stichting Toegankelijk Vlaanderen te leveren diensten zijn meetbaar en verifieerbaar. Dat blijkt heden reeds ontegensprekelijk uit de jaarverslagen van de diverse huidige entiteiten en de cijfers die daarin verzameld worden.

Ook de stichting Toegankelijk Vlaanderen zal dus over voldoende instrumenten beschikken om de meetbaarheid van zijn producten of diensten te garanderen. In elk geval zal de stichting hiervoor minstens statistische gegevens bijhouden van het aantal geleverde adviezen, informatievragen en (unieke) bezoekers van websites. Wat betreft de screenings en de trajectbegeleidingen zal bovendien de databank Toegankelijk Vlaanderen de nodige geobjectiverde informatie aanleveren.

Zoals voorzien in artikel 9, tweede lid, 2°, van het voorliggend decreet zal de algemene werking en de behaalde resultaten van de stichting in een jaarverslag worden gekwantificeerd en toegelicht.

c) Reële mogelijkheid tot aansturing van het verzelfstandigd agentschap op grond van doelmatigheid, prestaties en kwaliteit

De te realiseren doelen, de te verrichten prestaties, evenals de kwaliteit ervan, worden op voorhand in overleg vastgelegd. Dit zal gebeuren op grond van een samenwerkingsovereenkomst met de Vlaamse Regering, die sturings-, opvolgings- en toezichtsmechanismen zal bevatten en dat een strategische invulling zal geven aan beleidsplannen. Vervolgens kan het voldoen hiervan op regelmatige tijdstippen worden geëvalueerd, krachtens de mechanismen die hiertoe voorzien worden.

Via een samenwerkingsovereenkomst met de stichting Toegankelijk Vlaanderen zal dus aansturing op grond van doelmatigheid, prestaties en kwaliteit kunnen gebeuren, waarin de duidelijke en concreet te realiseren doelstellingen en resultaten worden uitgetekend. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de eisen inzake de reële mogelijkheid op aansturing op grond van doelmatigheid, responsabilisering en rapportering. De samenwerkingsovereenkomst impliceert vanuit het beleid periodieke meting en beoordeling van output, zowel kwalitatief als kwantitatief en monitoring van het resultaat.

d) Reëel invulbare informatierelatie

Om te verhelpen aan een prangend huidig euvel, waarbij sommige entiteiten al te weinig aansluiten op de doelstellingen en prioriteiten van het Vlaamse gelijkheidsbeleid, zal de Vlaamse Regering in de samenwerkingsovereenkomst die ze afsluit, duidelijke doeleinden en prioriteiten vastleggen.

De missie en de taken van de stichting zullen, zoals blijkt uit hoofdstuk 3 van het voorliggend decreet, daarenboven voldoende stabiel en SMART²⁶ zijn: specifiek (omdat het gaat over welomschreven competenties, zoals toegankelijkheidsexpertise), meetbaar (zie boven), afgesproken (vastgelegd in samenwerkingsovereenkomst), realistisch en tijdsgebonden (verplicht in kader van de Toegankelijkheidsverordening).

Een en ander kan nog nader worden geconcretiseerd in de samenwerkingsovereenkomst door onder meer opvolgingsindicatoren op te nemen. De reële invulbaarheid van de

²⁶ Vlaamse overheid, rapport: Beter bestuur, Een visie op een transparant organisatiemodel voor de Vlaamse administratie, 2001, hoofdstuk 3: 'Basisbouwstenen voor een organisatiemodel van de Vlaamse administratie', p. 59 e.v.

informatierelatie zal voorts ook concreet vervuld kunnen worden door het beschikbaar stellen van informatie aan de overheid alsook het publiceren op de website van allerlei rapporten en andere documenten. Ten aanzien van de stichting Toegankelijk Vlaanderen zal zodoende ook aan deze gestelde voorwaarde voor verzelfstandiging voldaan kunnen worden.

3° Voorwaarden voor externe verzelfstandiging

In het voorliggend decreet wordt geopteerd om de stichting Toegankelijk Vlaanderen extern te verzelfstandigen.

Tot de oprichting van verzelfstandigde agentschappen met rechtspersoonlijkheid kan pas worden overgegaan als hiervoor duidelijke functionele redenen bestaan en er een toegevoegde waarde wordt door gegenereerd. Artikel 11, §3, van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid stelt meer bepaald dat er slechts een EVA kan worden opgericht indien er vooraf wordt vastgesteld dat er meer voordelen verbonden zijn aan externe dan aan interne verzelfstandiging. Het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid identificeert reeds twee van deze voordelen, die “minimaal” voor het EVA (moeten) gelden:
ten eerste, de mogelijkheid voor verregaande autonomie en onafhankelijkheid, en
ten tweede, het mogelijk maken van structurele medezeggenschap of financiële participatie van een andere overheid of andere personen.

Wat betreft de mogelijkheid voor verregaande autonomie en onafhankelijkheid

Het EVA neemt de taken over die vandaag hoofdzakelijk door private (en dus per definitie onafhankelijke) entiteiten – die weliswaar voldoen aan de vereisten om gesubsidieerd te worden – worden uitgevoerd.

Een voldoende en kritische mate van operationele autonomie en onafhankelijkheid is ook voor de praktijk van de nieuw op te richten stichting een belangrijke vereiste. Om de private sector en de klanten van de op te richten private stichting Toegankelijk Vlaanderen – in het bijzonder de ontwerp- en bouwsector – van samenwerking te overtuigen is het belangrijk dat deze stichting zich voldoende kan positioneren. Een voldoende graad van operationele flexibiliteit is ook een noodzaak om naar deze sector voldoende vraaggestuurd en aldus flexibel te kunnen werken.

Een dergelijke operationele onafhankelijkheid is bovendien belangrijk in het kader van de Toegankelijkheidsverordening.

Met name, wordt met het voorliggend decreet beoogd om de stichting Toegankelijk Vlaanderen aan te duiden als de exclusief bevoegde adviesinstantie voor de uitvoering van respectievelijk de facultatieve en verplichte adviesopdrachten vervat in de artikelen 33²⁷ en 34²⁸ van de Toegankelijkheidsverordening. Te dezen stelde de Raad van State²⁹ reeds in het verleden dat alle “organen van het actief bestuur”, inclusief organen die advies

²⁷ Artikel 33 van de Toegankelijkheidsverordening bepaalt dat de vergunningverlenende overheid, bij het toestaan van bepaalde toelaatbare afwijkingen, advies kan inwinnen bij een instantie erkend door de Vlaamse minister, bevoegd voor het gelijkedekansbeleid. Het gaat meer bepaald om afwijkingen omwille van plaatselijke omstandigheden, specifieke eisen van technische aard die een andere bouwwijze vereisen of bijzondere nieuwe technieken, die een evenwaardige toegankelijkheid garanderen.

²⁸ Artikel 34 van de Toegankelijkheidsverordening verplicht het inwinnen van een advies bij de erkende instantie wanneer een overheid wenst af te wijken van de bepalingen van de verordening of wanneer het gaat om gebouwen met een totale publiek toegankelijke oppervlakte van 7500 m² na de werken. Dit advies moet steeds binnen dertig dagen na ontvangst van de adviesvraag verstuurd zijn. Wanneer geen advies is verleend binnen die termijn, mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.

²⁹ O.a. Raad van State (13e k.) nr. 221.722, 12 december 2012.

verlenen, het onpartijdigheidsbeginsel en a fortiori het onafhankelijkheidsbeginsel dienen te respecteren. Het onpartijdigheidsbeginsel veronderstelt ook respect voor het onafhankelijkheidsbeginsel. Het onafhankelijkheidsbeginsel verwijst naar de inrichting van de organisatie, die van aard dient te zijn dat elke mogelijkheid van belangenvermenging zo goed als mogelijk uitgesloten is, zodat objectief geoordeeld kan worden. In deze context is het daarom opportuun dat het EVA operationele onafhankelijkheid ten aanzien van het politieke beleidsniveau kan innemen, evenwel zonder zich te onttrekken aan het toezicht (als op de eigen diensten) en de strategische sturing vanwege de Vlaamse overheid en de provincies.

Wat betreft het mogelijk maken van structurele medezeggenschap of financiële participatie van een andere overheid of andere personen

Ook aan deze vereiste wordt voldaan gelet op de opdrachten die de provincies opnemen in het toegankelijkheidsbeleid in het algemeen en in het EVA in het bijzonder.

De stichting zal in concreto immers het voorwerp van een interbestuurlijk samenwerkingsverband uitmaken.

Binnen de context van de interne staatshervorming hebben de provincies zich geëngageerd om een gemeenschappelijk toegankelijkheidsbeleid te voeren en om voor de uitvoering van het provinciale beleid eveneens op deze eengemaakte organisatie een beroep te doen – zie hiervoor het al vermelde bij wijzigingsdecreet van 2013 ingevoegde artikel 13bis van het Gelijkekansendecreet, dat beoogt om een of meerdere organen aan te duiden waarbij de provincies voor het bevorderen van de integrale toegankelijkheid advies dienen in te winnen. Wanneer de Vlaamse en de provinciale overheden de handen in mekaar slaan en hun kennis en expertise met betrekking tot deze aangelegenheden delen, dan biedt zulks (schaal)voordelen die niet kunnen worden verkregen wanneer zij ieder afzonderlijk, met eigen personeel en eigen middelen zouden overgaan tot de uitvoering van de opdrachten die thans worden toevertrouwd aan het EVA. Er is daarbij structurele medezeggenschap voor de provincies voorzien via participatie in de raad van bestuur, zonder evenwel de determinerende invloed van Vlaamse overheid te kunnen beperken.

De betrokkenheid van de provinciale overheid weerspiegelt zich bovendien in de wijze waarop de stichting vanuit dit bestuursniveau zal worden gefinancierd. Zoals onder II, 2°, beschreven, zullen de provincies de diensten die ze in het verleden bij de afzonderlijke adviesbureaus inkochten, in de toekomst bij het EVA afnemen en dit a rato van dezelfde (zij het geïndexeerde) bedragen als deze die in de adviesbureaus werden geïnvesteerd.

De samenwerkingsmodaliteiten zullen overeenkomstig artikel 11 van het voorliggend decreet in dienstverleningsovereenkomsten worden vastgelegd.

Een bijkomende (algemene) voorwaarde ter verantwoording van de keuze voor een extern verzelfstandigd agentschap is dat het, gelet op artikel 11, §2, van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid, onder een determinerende invloed staat van de Vlaamse overheid.

Dat aan deze voorwaarde wordt voldaan, blijkt in de eerste plaats uit het feit dat het beheer van en toezicht op het EVA door de Vlaamse overheid zal worden uitgeoefend via het afsluiten van de samenwerkingsovereenkomst zoals voorzien in artikel 9 van het voorliggend decreet. De Vlaamse Regering benoemt voorts – overeenkomstig artikel 6 – alle dertien leden van de raad van bestuur van wie er vijf worden voorgedragen door de verschillende Vlaamse provincies, met name één per provincie. Bijkomend is voorzien dat de Vlaamse Regering de voorzitter van de raad van bestuur aanduidt onder de bestuursleden

welke niet door de provincies zijn voorgedragen. Bij staking van stemmen zal de stem van de voorzitter doorslaggevend zijn. Ten overvloede kan worden opgemerkt dat de bepalingen over de controle door het Rekenhof, vermeld in titel 6 van het decreet van 8 juli 2011 houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof – ingevolge artikel 63, §1, van hetzelfde decreet – eveneens van toepassing zijn op het EVA.

In de tweede plaats maakt – ongeacht de cofinanciering van de provincies en de inkomsten die de stichting vanuit de lokale overheden en de private sectoren kan genereren – het financieel overzicht onder II, 2°, duidelijk dat de werking en de exploitatiekosten van de stichting minstens voor de helft wordt gefinancierd door de Vlaamse overheid. In artikel 12, §1, van het voorliggend decreet wordt dit bestendigd via een jaarlijkse toelage van de Vlaamse overheid aan de stichting. De toekenning ervan is essentieel en onontbeerlijk om de continuïteit van de werking van de stichting te verzekeren.

De keerzijde van deze verregaande determinerende invloed van de Vlaamse overheid op het EVA is dat deze invloed – uitgaande van de daartoe voorliggende elementen – redelijkerwijze kan worden gekwalificeerd als “de uitoefening van een toezicht zoals op de eigen diensten” in de zin van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie³⁰ inzake in-houseopdrachten (ook wel ‘inbesteding’ genoemd).

Gelet op het feit dat de Vlaamse overheid zal instaan voor de structurering en de organisatie van de werking van de stichting (middels het bepalen van de statuten en het aangaan van de samenwerkingsovereenkomst) alsmede zal instaan voor de benoeming van de bestuurders (waarvan de meerderheid op haar eigen voordracht), kan immers worden vastgesteld dat zij alle strategische doelstellingen en belangrijke beslissingen van het EVA op determinerende wijze zal kunnen beïnvloeden. Tevens kan, gelet op de voorziene rapportageverplichtingen krachtens de samenwerkingsovereenkomst, alsmede gelet op het beoogde toezicht vanwege een regeringscommissaris, eens te meer worden vastgesteld dat er sprake zal zijn van bijzondere controlebevoegdheden van de Vlaamse overheid ten aanzien van het EVA.³¹

Voorts kan reeds genoeglijk worden aangenomen dat het EVA – gelet op de aard en massa van de publieke financiering, alsmede op de verwachte afname van adviezen – het merendeel van zijn werkzaamheden zal verrichten ten behoeve van het lichaam of de lichamen die hem beheersen,³² met name: de Vlaamse overheid en/of de provincies.

Aldus is het één van de achterliggende assumpties van het voorliggend decreet dat de Vlaamse overheid – wanneer en indien zij beroep zal wensen te doen op het EVA – daarbij zal kunnen aannemen dat haar verhouding tot de stichting kwalificeert als een in-house-verhouding, die valt buiten de werkingssfeer van de overheidsopdrachtenreglementering.

Eenzelfde assumptie kan, gelet op de vigerende rechtspraak van het Hof van Justitie ter zake,³³ ook gelden ten aanzien van de provincies, die – ingevolge de eigen voordracht van bestuurders en het afsluiten van dienstverleningsovereenkomsten met de stichting Toegan-

³⁰ HvJ, Teckal, C-107/98, 18 november 1999, en navolgende rechtspraak. Voor een uitgebreid overzicht, cf. B. SCHUTYSER en K. MICLOTTE, “De rechtspraak inzake in-house-opdrachten: nog eens over verzelfstandigings- en samenwerkingsinitiatieven en de werking van het aanbestedingsrecht”, in: T.Gem. 2013/2, 136 e.v.

³¹ HvJ, Parking Brixen, C-458/03, 13 oktober 2005.

³² HvJ, Carbotermo, C-340/04, 11 mei 2006 en Coditel Brabant, C-327/07, 13 november 2008.

³³ Cf. ter zake de toepassing van de in-house-rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie op samenwerkingsinitiatieven tussen aanbestedende overheden, o.a. HvJ, Coditel Brabant, C-327/07, 13 november 2008 en Sea, C-573/07, 10 september 2009.

kelijk Vlaanderen – immers gezamenlijk met de Vlaamse overheid zullen instaan voor het toezicht over de stichting.

4° Voorwaarden voor private externe verzelfstandiging

In het voorliggend decreet wordt geopteerd om het agentschap de privaatrechtelijk vorm van een (Belgische) private stichting te laten aannemen.

Volgens het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid kan maar tot oprichting van een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap worden overgegaan, indien voldaan is aan twee cumulatieve voorwaarden:

ten eerste, er mogen geen essentiële overheidsfuncties of -bevoegdheden worden toegekend; en ten tweede, de privaatrechtelijke verzelfstandiging moet meer voordelen bieden dan de publiekrechtelijke optie.

Wat betreft het verbod om aan het agentschap essentiële overheidsfuncties of -bevoegdheden toe te kennen

De vaststelling dat de activiteiten die op dit ogenblik door de betrokken toegankelijkheidsactoren worden uitgevoerd – en die (op één na) allen private rechtspersonen zijn – het takenpakket van de stichting Toegankelijk Vlaanderen zullen gaan uitmaken, impliceert bij uitstek dat deze activiteiten als dusdanig geen deel uitmaken van de kern van het overheidsoptreden. Overigens zal de stichting geen beleidssturende rol uitoefenen en geen belangrijke bindende beslissingsbevoegdheden ten aanzien van derden hebben. Ook in het kader van de Toegankelijkheidsverordening is dit niet het geval. Het zal immers altijd de stedenbouwkundige ambtenaar zijn die de uiteindelijke beslissing neemt over het toekennen van een vergunning, al dan niet na het facultatief of verplicht advies dat aan de stichting zal worden gevraagd conform de artikelen 33 en 34 van de Toegankelijkheidsverordening. De taken inzake toegankelijkheid die aan het EVA zullen toevertrouwd worden, kunnen dus niet als de overdracht van een essentiële overheidsfunctie beschouwd worden. Er is aldus op dit punt geen principieel bezwaar tegen een private verzelfstandiging.

Wat betreft de voordelen van een privaatrechtelijke verzelfstandiging, in vergelijking met een publiekrechtelijke optie

Ook na een analyse van de vraag in hoeverre de beoogde doelstellingen niet op dezelfde wijze gerealiseerd kunnen worden via een publiekrechtelijk vormgegeven externe verzelfstandiging – overeenkomstig artikel 29, tweede lid, van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid – blijft de keuze voor een privaatrechtelijke organisatie in de voorliggende context voor de hand liggen.

Zo is het cruciaal dat de relaties die vandaag reeds vanuit Enter en de adviesbureaus worden aangegaan met een aantal belangrijke spelers op – onder meer – de private bouwmarkt en in de ontwerpsector, in de nieuwe constructie kunnen worden bestendigd en verder uitgebouwd. Het zijn immers die sectoren waar ten lange leste het maatschappelijk verschil in toegankelijkheid moet worden gemaakt. Zoals te lezen staat in de memorie van toelichting bij het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid, zal het feit dat een privaatrechtelijk vormgegeven agentschap minder herkenbaar is als overheid, de particuliere sector er sneller toe aanzetten om tot samenwerking over te gaan. Bovendien sluit een privaatrechtelijke EVA aan bij de huidige situatie, hetgeen een vorm van continuïteit garandeert.

In het verlengde hiervan zal – zoals dat ook vandaag het geval is – de advies- en dienstverlening deels betalend zijn. Enerzijds vanuit budgettaire noodzaak (cf. het financieel

overzicht onder II, 2°) anderzijds ook en opnieuw met het oog op het responsabiliseren van de private sector en overheidssector in zijn verantwoordelijkheid bij te dragen tot een toegankelijke samenleving. Dit betekent dat op een vlotte manier inkomsten moeten kunnen worden gegenereerd. Ook deze vereiste draagt bij tot de keuze voor een privaatrechtelijke verzelfstandiging.

In een organisatie die sterk vraaggestuurd zal moeten werken en aldus maximale eigen inkomsten kan genereren, is ook de mogelijkheid tot flexibele inzet van gespecialiseerd personeel een vereiste. Wat dat betreft is het een onmiskenbaar voordeel dat het personeel van een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap niet wordt aangestuurd door het Vlaams personeelsstatuut – hetgeen voor de publiekrechtelijke vorm wel het geval is – maar wel door de gemeenrechtelijke regeling inzake collectieve arbeids-overeenkomsten. Dit geldt eens te meer omdat een privaatrechtelijke EVA niet is gebonden aan de bepalingen van het koninklijk besluit van 22 december 2000 – het zogenaamde APKB – inzake statutaire en contractuele tewerkstelling zodat zonder meer tot contractuele tewerkstelling kan worden besloten.³⁴ Arbeidsrechtelijk sluit deze wijze van tewerkstelling daarenboven ook aan met de situatie voor de integratie.

Een belangrijk voordeel voor een privaatrechtelijke externe verzelfstandiging is het feit dat dergelijk agentschap zich bij uitstek leent tot ingebouwd vrijwilligerswerk.³⁵ Hoewel een publiekrechtelijk agentschap geen vrijwilligerswerk uitsluit, erkent de memorie van toelichting bij het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid dat aangezien “een privaatrechtelijk vormgegeven agentschap minder herkenbaar is als overheid” dit “de particuliere sector er sneller toe (kan) aanzetten tot samenwerking over te gaan of zich vrijwillig ten dienste van de organisatie in te zetten.”³⁶ Voornamelijk in de overname van de activiteiten van Intro vzw is dit essentieel. Naast de relaties die Intro vzw verzorgt met organisatoren ter voorbereiding van toegankelijk evenementen, wordt tijdens deze evenementen zelf gewerkt met ploegen van vrijwilligers die op het terrein de nodige assistentie verlenen aan bezoekers met een handicap. Het is essentieel dat deze praktijk binnen de eengemaakte organisatie – minstens – kan worden gecontinueerd aangezien alleen op deze wijze personen met een handicap werkelijk autonoom kunnen deelnemen aan socio-culturele vrijetijdsactiviteiten. Een teruggang zou bovendien in strijd zijn met het in het VN-verdrag vervatte standstill-beginsel.³⁷

Voor de rechtsvorm van de privaatrechtelijk vormgegeven EVA, wordt geopteerd voor de oprichting als een private stichting, een niet-associatieve non-profitrechtsvorm die geen

³⁴ Koninklijk besluit van 22 december 2000 tot bepaling van de algemene principes van het administratief en geldelijk statuut van de rijksambtenaren die van toepassing zijn op het personeel van de diensten van de Gemeenschaps- en Gewestregeringen en van de Colleges van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en van de Franse Gemeenschapscommissie, alsook op de publiekrechtelijke rechtspersonen die ervan afhangen, BS 9 januari 2001.

³⁵ Zie hiervoor bijvoorbeeld de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet houdende omvorming van de vzw ‘de Rand’ tot een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap, *Parl.St.* VI.Parl. 2003-04, nr. 2145/1, pagina 6: “De vzw-formule nodigt trouwens ook bij uitstek uit tot het aangaan van samenwerkingsverbanden met (culturele) partners en de inzet van vrijwilligers.”. Overeenkomstig artikel 3, 4°, van het decreet van 3 april 2009 betreffende het georganiseerde vrijwilligerswerk in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (BS 17 september 2009) spreken we van een organisatie “met ingebouwd vrijwilligerswerk”. Dit is “een organisatie, ... die voor de verwezenlijking van haar doel hoofdzakelijk beroepskrachten inzet en daarnaast ook vrijwilligers inzet.”.

³⁶ Memorie van toelichting bij artikel 29 van het ontwerp van kaderdecreet Bestuurlijk Beleid, *Parl.St.* VI.Parl. 2002-03, 1612/1, p. 41.

³⁷ Zie Annelies D’Espallier, Stefan Sottiaux & Jan Wouters, De doorwerking van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap in het intern recht, onuitgegeven studie in opdracht van Vlaams minister van Gelijke Kansen, 2011.

leden kent en een afgescheiden vermogen betreft dat wordt aangewend ter verwezenlijking van een belangeloos doel.

Hoewel er dus niet wordt geopteerd voor de gekende rechtsvorm van de vzw, is de stichting geen ‘vreemde’ rechtsvorm voor de entiteiten die zullen opgaan in de eengemaakte organisatie, omdat zij aansluit bij de privaatrechtelijke rechtsvormen die geen winstoogmerk nastreven (non-profit) en op een gelijkaardige manier kan georganiseerd worden als een vzw.

Onverminderd het voorgaande, laat de stichting toe dat de Vlaamse overheid de stichting alleen, dit wil zeggen zonder de tussenkomst van een minimumaantal andere leden, zou kunnen oprichten. Het statuut van de stichting laat ook toe om flexibel bijkomende (advies)organen te creëren, hetgeen kan bijdragen tot de betrokkenheid van het werkveld en de gebruikers, echter zonder de determinerende invloed van de Vlaamse overheid en de provincies, alsmede het ‘toezicht als op de eigen diensten’, te doorbreken.

IV. PROCEDUREVERLOOP

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)

De SERV gaf op 5 december 2013 zijn advies (kenmerk DIVER_ADV_20131205_toegankelijk_vlaanderen) op het voorontwerp van decreet. De SERV behandelde de adviesvraag binnen de Commissie Diversiteit.

De Commissie Diversiteit vraagt zich vooreerst af op welke wijze de oprichting van dit nieuwe EVA spoort met de principiële beslissing van de Vlaamse Regering van 20 september 2013 betreffende de beperking van het aantal entiteiten bij de Vlaamse administratie.

De Vlaamse Regering is van oordeel dat met dit voorontwerp van decreet gevolg wordt gegeven aan de ratio die aan voormelde principebeslissing ten grondslag ligt. Ten eerste ambieert de nota van 20 september 2013 die de beleidsbeslissing tot rationalisering van de overheidsentiteiten onderbouwt, duidelijk de fusie van een aantal entiteiten om aldus een strategisch en effectiever beleid te kunnen voeren, meer samenhang in het beleid te bekomen (via clustering van homogene activiteiten), de aansturing vanuit de administratie te vereenvoudigen, via schaalvergroting meer efficiëntie na te streven enzovoort. Er moet worden opgemerkt dat dit stuk voor stuk ambities zijn die, zoals de memorie uitvoerig toelicht, ook met de oprichting van deze privaatrechtelijke EVA worden beoogd. Ten tweede zijn de entiteiten die in de betreffende nota van 20 september 2013 door de rationaliseringsoefening worden gevat, voor het merendeel IVA's zonder rechtspersoonlijkheid die zullen toegevoegd worden aan hun overeenkomstige departement of aan een andere grote IVA zonder rechtspersoonlijkheid. De autonome privaatrechtelijke EVA's worden daarentegen niet in eerste instantie gevat, met uitzondering van het ESF-agentschap (ESF: Europees Sociaal Fonds) dat verdeeld wordt over enerzijds het departement en anderzijds een publiekrechtelijke EVA (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB)). Het gaat hierbij steeds om een beweging dichter naar de overheid, met oog op het verkrijgen van een schaalvoordeel en efficiëntiewinst. Ook de keuze van de Vlaamse Regering om inzake toegankelijkheid een privaatrechtelijke EVA op te richten waarin diverse actoren worden gefusioneerd impliceert een dergelijke beweging, die uitdrukkelijk wenst te remediëren aan de bestaande versnipperde praktijk.

Vervolgens benadrukt de Commissie Diversiteit het belang van de brede invulling die het voorontwerp van decreet geeft aan toegankelijkheid. De commissie vraagt om hieraan ook in de memorie van toelichting de nodige aandacht te geven.

Verschillende passages in die memorie onderstrepen echter reeds het belang van het streven naar integrale toegankelijkheid en van een ruime beleidsinvulling van het begrip. Zo wordt het EVA expliciet gekaderd binnen de uitvoering het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, dat een integraal toegankelijke leefomgeving als een basisrecht voorop stelt. Ook de definitie achter het kernbegrip ‘universal design’ en de toelichting bij de taakstelling van het EVA maken de reikwijdte van het actieterrein van deze nieuwe organisatie, die verder gaat dan louter het fysieke aspect achter toegankelijkheid, duidelijk. Zoals vooropgesteld in de memorie en in de lijn van de praktijk van de betrokken organisaties vandaag, zal het EVA binnen zijn architecturale benadering van de toegankelijkheidsproblematiek ook steeds de nodige aandacht schenken aan het belang van toegankelijke informatie en communicatie in de publieke dienstverlening (toegankelijkheid van signalisatie, prijslijsten, folders, klantvriendelijk onthaal enzovoort).

Verder uit de commissie de bezorgdheid dat het EVA sterk zal moeten inzetten op het overtuigen van privéorganisatoren van de meerwaarde en uitstraling van integraal toegankelijke evenementen. De fusieoperatie zou er immers niet voor mogen zorgen dat privéorganisatoren de verantwoordelijkheid voor het waarborgen van de toegankelijkheid van evenementen volledig bij de overheid leggen.

Dit is zonder meer een gedeelde bezorgdheid die niet enkel opgaat voor de organisatoren van evenementen, maar bij uitbreiding voor elke private actor welke het EVA zal adviseren. Het is net omwille van het belang van de relatie met – en de responsabilisering van – private actoren dat is gekozen voor een privaatrechtelijke vorm van externe verzelfstandiging. Zoals wordt bevestigd in de memorie van toelichting bij het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003 zal het feit dat een privaatrechtelijk vormgegeven agentschap minder herkenbaar is als overheid, de particuliere sector er immers sneller toe aanzetten om tot een samenwerking over te gaan.

Wat betreft de bijkomende vraag van de commissie naar de mogelijke fiscale implicaties inzake de dienstverlening, wordt uitgegaan van de vuistregel dat, aangezien de diensten van de huidige organisaties naar hun aard continuïteit kennen in het nieuwe EVA, eenzelfde fiscaalrechtelijk regime (naargelang de aard van de dienstverlening) van toepassing is.

Voorts vindt de Commissie Diversiteit het positief dat het EVA exclusief bevoegd zal zijn voor het uitbrengen van de facultatieve en verplichte adviezen in het kader van de Toegankelijkheidsverordening. Een expliciete verantwoordelijke instantie was tot op heden immers een ontbrekende schakel in het toegankelijkheidsbeleid. De commissie stelt zich wel de vraag hoe er zal worden gewerkt aan het sensibiliseren van bouwheren om toch advies te vragen wanneer dit niet verplicht is.

Het weze duidelijk dat de sensibilisering van (onder meer) bouwheren – ook buiten de scope van het vergunningsbeleid – een centrale ambitie is achter de oprichting van dit EVA. Een ambitie die concreet richting wordt gegeven via de uitgebreide taakstelling zoals geformuleerd in artikel 5, §1, van het voorontwerp van decreet. De kern achter de actief sensibiliserende rol ligt besloten in de derde deelopdracht met name in de “dienstverlening, advies, vorming, onderzoek en begeleiding die het EVA zal bieden aan overheden bouwheren en derden”. Zoals de memorie omschrijft zal het EVA toegankelijkheidsadvies op maat verstrekken, sectorgericht vorming organiseren, aan procesbegeleiding doen enzovoort en dit op een wijze die de loutere toepassing van de Toegankelijkheidsverordening op het moment van de vergunningsaanvraag overstijgt. Ook in zijn rol als Vlaams expertisecentrum (eerste deelopdracht) zal het EVA zich actief naar de bouwsector toe bewegen en dit vanuit een insteek die de Toegankelijkheidsverordening overstijgt.

Verder legt de commissie de nadruk op het belang van participatie van mensen met een handicap in het EVA en suggereert ze deze te organiseren via de inrichting van een parti-

cipatiestructuur naar analogie met de VDAB. Meer bepaald door de verankering van de direct betrokkenen binnen een stakeholdersforum dat fungeert als een werkgroep van de raad van bestuur, maar er op zich geen deel van uitmaakt.

Zoals uitvoerig in de memorie is becommentarieerd, erkent de Vlaamse Regering expliciet de primordiale rol van ervaringsdeskundigen in het EVA. De rol van de gebruiker bevindt zich in het detecteren van de ontoegankelijkheid, het aanbrengen van de noden en behoeften en in het evalueren van de aangereikte oplossingen. Om de wisselwerking met het EVA op een effectief en efficiënte manier te kunnen organiseren voorziet artikel 8 van het voorontwerp van decreet expliciet in de verplichte inrichting van een of meerdere overlegorganen met adviserende bevoegdheid waarlangs de ervaringsdeskundigheid van gebruikers zal worden geïncorporeerd. De concrete modaliteiten van deze bepaling dienen nog verder uitgewerkt te worden. Hierbij zal de suggestie van de commissie vanzelfsprekend in rekening worden genomen.

De Commissie Diversiteit acht het verder zinvol om, conform de memorie van toelichting, ook in de decreettekst een link te leggen tussen toegankelijkheid en redelijke aanpassingen.

Zoals inderdaad gesteld in de memorie van toelichting, geeft het afdwingbare recht op redelijke aanpassingen, vervat in artikel 19 van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid, mede rechtsbasis aan het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid. Er is geen reden om dit principe in het voorliggend voorontwerp van decreet te herhalen.

Tot slot is het voor de Commissie Diversiteit onvoldoende duidelijk of elke bouwheer advies kan vragen aan het EVA. De Commissie is hiervoor alvast vragende partij en stelt dat de eigen bijdrage van de aanvragende bouwheer daarbij best zo beperkt mogelijk kan blijven om de sensibiliserende rol van het EVA te versterken.

De Vlaamse Regering meent doorheen zowel de memorie als het voorontwerp van decreet, meermaals en voldoende duidelijk te hebben aangegeven dat naast overheden ook bouwheren de primaire afnemers worden van het EVA. Er wordt hierbij geen enkel onderscheid gemaakt tussen bouwheren. Elke bouwheer moet voor adviesverlening terecht kunnen bij het EVA. In het kader van de verplichte adviesverlening bij de Toegankelijkheidsverordening wordt zelfs het principe van de benuttingsgelijkheid expliciet vooropgesteld. Evenzeer licht de memorie onder hoofdstuk III, 4°, toe dat de advies- en dienstverlening deels betalend zal zijn. Dit enerzijds vanuit budgettaire noodzaak, maar anderzijds ook met het oog op het responsabiliseren van de private sector (als ook de publieke sectoren) in haar verantwoordelijkheid om bij te dragen tot een toegankelijke samenleving. Deze visie ligt in de lijn van de bemerking welke de commissie hoger ook zelf maakte naar aanleiding van de dienstverlening aan privéorganisatoren van evenementen.

Advies van de Raad van State

De afdeling Wetgeving van de Raad van State formuleerde op 23 januari 2014 zijn advies 54.898/1 over het voorontwerp van decreet.

De Raad van State erkent hierin de bevoegdheid van de Vlaamse decreetgever om aan het op te richten agentschap de vorm te geven van een private stichting – en dit, overeenkomstig de modaliteiten opgenomen in het voorliggend ontwerp. Wel vraagt de Raad van State zich af of het – gelet op mogelijke praktische toepassingsmoeilijkheden van de wet van 27 juni 1921 – niet eerder aangewezen zou zijn om het agentschap op te richten onder

de vorm van een rechtspersoon ‘sui generis’. Een dergelijke keuze voor een ‘sui generis’ rechtsvorm zou echter niet stroken met de vooropgestelde doelstelling om ter zake te opteren voor een rechtsvorm die op een gelijkaardige manier kan worden georganiseerd als een vzw, en die in haar privaatrechtelijke vorm toch minder herkenbaar is als overheid, teneinde de particuliere sector er sneller toe aan te zetten om tot samenwerking over te gaan. Tevens biedt een privaatrechtelijke rechtsvorm het voordeel van een flexibele inzet van gespecialiseerde contractuele personeelsleden, alsook van vrijwilligers. Voor een nadere uiteenzetting, wordt dienaangaande verwezen naar de toelichting onder punt III, 4°, van deze memorie van toelichting.

Voorts meent de Raad van State dat de te sluiten samenwerkingsovereenkomst “wat bepaalde onderdelen ervan betreft” een verordenend karakter zal hebben ten aanzien van derden, alsook dat mogelijk in het decreet niet in voldoende mate de essentiële voorwaarden van de samenwerking worden bepaald. Op dit punt kan worden opgemerkt dat het ontworpen artikel 9 zich onverminderd inschakelt in de implementatiepraktijk van artikel 31 van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid, dat voorschrijft dat tussen een privaatrechtelijk vormgegeven EVA en de Vlaamse Regering, na onderhandeling, een samenwerkingsovereenkomst moet worden afgesloten betreffende de samenwerking, en in voorkomende geval, betreffende de aanwending van de aan het agentschap ter beschikking gestelde personeelsleden, middelen en infrastructuur. In deze optiek, werd ervoor gekozen om het ontworpen artikel 9 te modelleren naar bestaande modellen, die traditioneel dezelfde onderwerpen bevatten – en waarover de Raad van State in het verleden heeft geoordeeld dat deze de essentiële elementen inzake de werking “afdoende” decretaal regelden. Ook in artikel 19 van het recentelijk door de decreetgever aangenomen decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid werd eenzelfde piste bewandeld. Voor verdere toelichting, wordt ter zake verwezen naar de toelichting bij artikel 9.

Daarnaast gaf de Raad van State ook nog enige wetgevingstechnische en terminologische opmerkingen, waaraan volledig werd tegemoetgekomen.

V. COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Luidens artikel 9, eerste lid, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980 kunnen de gemeenschappen en de gewesten, in de aangelegenheden die tot hun bevoegdheid behoren, gedecentraliseerde diensten, instellingen en ondernemingen oprichten. Luidens artikel 9, tweede lid, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980 kan het decreet ze rechtspersoonlijkheid toekennen en ze toelaten kapitaalparticipaties te nemen, en regelt het decreet, onverminderd artikel 87, §4, van die wet de oprichting, samenstelling, bevoegdheid en werking ervan en het toezicht erop.

Wat de materiële bevoegdheid betreft, heeft het voorliggend decreet vooreerst zowel betrekking op fysieke toegankelijkheid, in de zin van de gewestelijke Toegankelijkheidsverordening, als op niet-fysieke vormen van toegankelijkheid, in de zin van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid. Wat de bevoegdheid inzake gelijke kansen en non-discriminatie betreft – waarvan toegankelijkheid een wezenlijke aspect uitmaakt – werd in het verleden reeds door de Raad van State bevestigd dat het zowel aan het Vlaamse Gewest als aan de Vlaamse Gemeenschap toekomt om, elk wat betreft de aangelegenheden waarvoor zij bevoegd zijn, de regelingen inzake bestrijding van discriminatie aan te nemen. Wat tot slot de specifieke doelgroepen betreft, behelst het verzekeren van toegankelijkheid ook een vorm van bijstand aan personen in de zin van artikel 5, §1, II, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 – te weten: de bijstand aan gezinnen (1°), mindervaliden (3°) en bejaarden (5°).

Het decreet regelt derhalve zowel een gewest- als een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

In dit artikel wordt een definitie gegeven van de in het decreet gebruikte begrippen. Enige van deze begrippen, worden hierna nader toegelicht.

Wat betreft de definitie van het begrip ‘gebruikers’ (punt 2°), dient te worden opgemerkt dat onder deze term iedereen gevat kan worden die van de omgeving gebruik maakt en door het ontwerp van die omgeving in doen en laten kan worden beperkt. In het bijzonder wordt verwezen naar de twee meest kwetsbare deelgroepen van gebruikers: mensen met een handicap en ouderen. Deze doelgroepen zullen inzake toegankelijkheid de grootse noden en behoeften hebben. Een ontwerp dat aangepast is aan de noden van deze doelgroepen zal automatisch voor eenieder een groter comfort betekenen.

‘Universal design’ (punt 3°) vervolgens, betreft het mooi, makkelijk, functioneel, toegankelijk, kwaliteitsvol en geïntegreerd ontwerpen van zaken. Het principe geldt evenzeer voor gebouwen, openbare ruimten, vervoermiddelen en gebruiksvoorwerpen alsook voor minder tastbare zaken, zoals communicatie, informatie, het aanbod van diensten en evenementen. Universal design richt zich als ontwerpprincipes niet zozeer op de loutere toepassing van een rigide set regels en criteria, doch beoogt via een participatief proces eenieder die bij een ontwerp- of bouwproces betrokken is, te doordringen van zijn ontwerpfilosofie. Deze ontwerpfilosofie stelt bij aanvang van het ontwerpproces de vraag naar een zo groot mogelijke diversiteit aan gebruikers centraal. Volgens dit concept wordt er van in de beginfase van een ontwerp rekening gehouden met de functionaliteit van het eindproduct voor een zo breed mogelijk spectrum aan mensen met verschillende noden. Op deze manier wordt alvast vermeden dat toegankelijkheid naderhand via bijkomende, afzonderlijke en vaak stigmatiserende aanpassingen gerealiseerd moet worden. Bij universal design zijn speciale aanpassingen overbodig en worden aparte voorzieningen herleid tot een minimum. Binnen de ontwerpfilosofie van het universal design worden mensen met een motorische, visuele, auditieve of mentale handicap beschouwd als een kritische doelgroep. De rechtstreekse en exclusieve associatie met de doelgroep personen met een handicap wordt echter verlaten. Universal design komt immers zowel de persoon met een – al dan niet tijdelijke – handicap, kinderen en ouderen, als ouders met een kind of mensen met bagage ten goede. Dat blijkt ook uit de definitie die aan dit begrip wordt gegeven in artikel 2 van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap met name het “ontwerpen van producten, omgevingen, programma’s en diensten die door iedereen in de ruimst mogelijke zin gebruikt kunnen worden zonder dat een aanpassing of een speciaal ontwerp nodig is.”.

Voor het overige behoeft het voorliggend artikel geen nadere toelichting.

Artikel 3

Paragraaf 1, eerste lid, van dit artikel machtigt de Vlaamse Regering om, conform artikel 30 van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid, over te gaan tot de oprichting van een privaatrechtelijk vormgegeven EVA die de vorm van een private stichting zal aannemen.

De stichting Toegankelijk Vlaanderen wordt niet gecreëerd door het voorliggend decreet, dat louter de krijtlijnen voorschrijft waarbinnen de Vlaamse Regering door middel van het gebruik van het privaatrecht een privaatrechtelijk vormgegeven EVA kan oprichten. Deze decretale machtiging is bovendien voorwaardelijk: in het voorliggend decreet wordt bepaald welke voorwaarden vervuld moeten zijn in hoofde van de op te richten stichting, opdat de Vlaamse Regering kan overgaan tot de oprichting ervan.

In het tweede lid van paragraaf 1 wordt de benaming van de nieuwe stichting voorgeschreven: Toegankelijk Vlaanderen. De benaming omschrijft op kernachtige wijze de basismissie van de stichting, en presenteert deze als een begeistereerd project. Een passende (lokaal en internationaal herkenbare) handelsbenaming voor de stichting kan in de statuten worden bepaald.

Het derde lid van paragraaf 1 bepaalt verder dat, indien de Vlaamse Regering gebruik maakt van deze decretale machtiging, en het EVA opgericht wordt, de statuten van het EVA – alsmede elke wijziging daaraan – moeten worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering en aan het Vlaams Parlement ter kennisgeving moeten worden meegedeeld. Er valt eens te meer op te wijzen dat de Vlaamse Regering de statuten van het EVA dusdanig zal kunnen vormgeven dat zij een beslissende invloed kan uitoefenen op de vaststelling van de inhoud ervan.

In paragraaf 2 wordt er uitdrukkelijk op gewezen dat, behoudens andersluidende bepalingen van het voorliggend decreet, de regels van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van toepassing zijn op het op te richten EVA. Hoewel deze bepaling vanuit een strikt juridisch oogpunt niet noodzakelijk is, werd ervoor geopteerd om deze op te nemen omwille van redenen van duidelijkheid, aangezien het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid een aantal artikelen omvat die rechtstreeks van toepassing zijn op het op te richten EVA.

In paragraaf 3 wordt aan de Vlaamse Regering opgedragen om te bepalen tot welk domein het EVA zal behoren. In continuïteit met de huidige praktijk zal deze EVA worden toebedeeld bij het beleidsdomein Gelijke Kansen dat ambtelijk wordt voorbereid door het team ‘Gelijke Kansen in Vlaanderen’. Deze toebedeling bij het gelijke-kansenbeleid vindt zijn grondslag in artikel 3, 1°, b), 2), van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie.³⁸

Artikel 4

Dit artikel regelt de missie van het EVA, die erin bestaat te streven naar een integraal toegankelijke en inclusieve samenleving, waarbij in dit streven de principes van universal design worden geïntegreerd en gepromoot.

De missie van het EVA sluit zodoende aan bij het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Handicap wordt in deze context opgevat als een situatie die ontstaat uit de confrontatie tussen de beperking van een persoon en de onaangepaste omgeving. Het EVA stelt zich tot doel deze onaangepaste omgeving in al zijn aspecten toegankelijker te maken en zo de zichtbare en onzichtbare drempels weg te werken zodat ieder effectief en op voet van gelijkheid met anderen kan participeren.

Het EVA richt zich in de uitvoering van zijn taken in hoofdzaak naar volgende doelgroepen:

- beleidsverantwoordelijken en beleidsmedewerkers op alle bestuurniveaus;
- professionals (zoals ontwerpers, bouwheren, bedrijven, evenementenorganisatoren) en vrijwilligers;
- gebruikers en burgers.

De algemene visie van het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid fungeert daarbij als leidraad voor de werking van het EVA. Derhalve kan of mag geen enkele actie van het EVA in strijd zijn met de algemene doelstellingen van het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid.

³⁸ BS 22 september 2005.

Artikel 5

In paragraaf 1 worden de beleidsuitvoerende taken geformuleerd welke het EVA kan uitvoeren:

1° fungeren als Vlaams expertisecentrum voor integrale toegankelijkheid en universal design

Het EVA fungeert als een expertisecentrum inzake integrale toegankelijkheid en universal design, en ontwikkelt als dusdanig een continue expertise en stelt deze ter beschikking van anderen – naargelang de aard van de respectieve dienstverlening, zoals nader te bepalen in de af te sluiten samenwerkingsovereenkomst, al dan niet tegen betaling.

Eenieder moet met informatievragen terecht kunnen bij het EVA, die evenzeer een sensibiliserende en activerende rol vervult door het promoten van het ontwerpconcept universal design bij huidige en toekomstige ontwerpers, en het aanbieden van vormingen op maat voor alle actoren in het bouwproces, de evenementensector, vervoersinrichters, wegbeheerders of andere belanghebbenden.

Het EVA dient zijn expertise steeds verder uit en werkt innoverend door onder meer het voeren van onderzoek, het creëren van projecten, regionale en internationale netwerking, datakoppeling en het opzetten van samenwerkingsverbanden met deskundige partners. Deze innoverende werking leidt tot de ontwikkeling en toepassing van nieuwe methodieken, instrumenten en interessante synergiën.

Het EVA verspreidt in het bijzonder ook actief informatie over het aanbod van toegankelijke infrastructuur en initiatieven en evenementen die bijzondere toegankelijkheidsinspanningen leveren.

Door haar unieke expertise zal het EVA zodoende een verbindingsrol kunnen opnemen tussen verschillende actoren die elk op hun eigen terrein initiatieven inzake toegankelijkheid nemen.

Wat het begrip ‘integrale toegankelijkheid’ betreft, slaat het deelbegrip ‘toegankelijkheid’ op de mate waarin mensen – in het bijzonder mensen met een handicap en ouderen – toegang hebben tot de publieke ruimte (bijvoorbeeld: gebouw, woning, openbaar vervoer, openbaar domein). Hierbij gaat het om bereikbaarheid (bijvoorbeeld: kunnen mensen bij de ingang van een gebouw komen), betreedbaarheid (bijvoorbeeld: zijn de deuren breed genoeg voor een rolstoel), bruikbaarheid (bijvoorbeeld: is er een aangepast toilet) en begrijpbaarheid (bijvoorbeeld: is de beschikbare informatie duidelijk, wordt men op een klantvriendelijke manier geholpen). Evenzeer wordt een gelijkwaardige betaalbaarheid beoogt. Toegankelijkheid mag voor de ene gebruiker niet duurder zijn dan voor een andere gebruiker. Bijvoorbeeld: wanneer een begeleider – zoals een assistent, tolk – noodzakelijk is om een gelijkwaardige toegankelijkheid te realiseren, mag dit geen meerkost betekenen voor deze gebruiker.

Integrale toegankelijkheid kent in Vlaanderen een zeer brede beleidspraktijk. Naast de focus die het EVA, vanuit een architecturale inslag, legt op beperkingen van fysieke, sensorische en mentale aard, krijgen andere overheidsactoren opdrachten toegewezen in het verwezenlijken van andere deelaspecten van integrale toegankelijkheid. Zo kan verwezen worden naar het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid dat stelt dat dit beleid onder meer “de toegankelijkheid van alle voorzieningen voor iedereen” tot doel heeft. Met dit streven wordt ambitie gegeven aan een beleid dat inspeelt op situaties en dynamieken verbonden aan de gevolgen van migratie. Om de synergie in de uiteenlopende beleidsambities te bewerkstelligen maar zonder afbreuk te

doen aan de specificiteit van eigen haar werkterrein, zal het EVA, waarvan in voorliggend decreet tot de machtiging van oprichting wordt voorzien, met deze en andere actoren geregeld overleg voeren.

2° de Vlaamse, provinciale en lokale overheid technisch en inhoudelijk begeleiden en adviseren bij de ontwikkeling, uitvoering, monitoring en evaluatie van hun toegankelijkheidsbeleid

De uitvoering van een toegankelijkheidsbeleid vereist onder meer een specifieke technische en bouwkundige toegankelijkheidsexpertise. Het EVA adviseert en ondersteunt hiertoe Gelijke Kansen in Vlaanderen bij de uitvoering van het Vlaams verticaal en transversaal toegankelijkheidsbeleid, alsook bij de monitoring en evaluatie van het toegankelijkheidsbeleid in Vlaanderen.

In het kader van het transversale gelijkekansenbeleid, en meer bepaald de uitvoering van de decretaal verankerde opencoördinatiemethode, adviseert en begeleidt het EVA de andere Vlaamse beleidsdomeinen bij de uitwerking en uitvoering van hun actieplannen inzake toegankelijkheid.

Verder behelst deze taak het inhoudelijk adviseren en begeleiden van de Vlaamse provincies – dit, in het bijzonder in de context van hun provinciale taakstelling³⁹ om het gelijkekansenperspectief in acht te nemen in het kader van de beleidsvoorbereiding, beleidsplanning, beleidsuitvoering en beleidsevaluatie van de uitoefening van hun provinciale bevoegdheden.

Tevens dient het EVA lokale besturen te adviseren en te begeleiden bij de uitwerking van een lokaal toegankelijkheidsbeleid. Dit dient uiteraard te gebeuren met inachtneming van en in afstemming met de (categoriale) bevoegdheden en het beleid van de verschillende provinciebesturen ter zake.

De advisering en begeleiding van elk van deze overheden omvat enerzijds een procesbegeleiding over hoe integrale toegankelijkheid als beleidsdoelstelling kan uitgewerkt worden en als transversaal thema kan ingebed worden binnen hun beleid of werking. Anderzijds kunnen overheden beroep doen op de dienstverlening van het EVA wat advies, onderzoek en vorming betreft. Toegankelijkheidsadvies wordt op maat verstrekt.

Het kan hierbij enerzijds gaan over een bouwtechnisch en architecturaal advies in elke mogelijke fase van het bouwproces. Hieronder wordt onder meer elk advies begrepen dat de loutere toepassing van de Toegankelijkheidsverordening op het moment van de vergunningsaanvraag overstijgt. Dit advies heeft tot doel de toegankelijkheid van een infrastructuur – al dan niet in ontwerp – te optimaliseren. Ideaal wordt hierbij gestreefd naar de advisering van een project van bij aanvang van het ontwerp tot de feitelijke realisatie.

Anderzijds kan het gaan over adviezen inzake informatievoorzieningen, dienstverlening, toegankelijkheid van het publieke domein en mobiliteit of de praktische ondersteuning bij de realisatie van integrale toegankelijke evenementen.

3° dienstverlening, advies, vorming, onderzoek en begeleiding over toegankelijkheid en universal design bieden aan andere overheden, bouwheren en derden

De aard van de begeleiding en adviesverlening aan andere overheidsinstanties en aan derden (bijvoorbeeld: projectontwikkelaars, bouwmaatschappijen, architecten, evenementen-

³⁹ Artikel 13bis, bij wijzigingsdecreet ingevoegd in het Gelijkekansendecreet van 10 juli 2008.

organisatoren, vervoersbedrijven, particulieren) is identiek aan deze die verleend wordt aan de onder punt 4° vernoemde overheden.

Ook personen met een handicap kunnen binnen dit kader een derde zijn aan wie dienstverlening wordt geboden. In haar opdracht inzake de toegankelijkheid van evenementen behartigt het EVA ook rechtstreeks de belangen van personen met een handicap en werkt het EVA vraaggestuurd.

4° activiteiten ontwikkelen die de toegankelijkheid van evenementen bevorderen

Het EVA focust zich afdoende op de voortdurende realisatie van de toegankelijkheid van (grootschalige tot kleinschalige, alsmede meerdaagse) evenementen, zoals festivals, sportmanifestaties en culturele voorstellingen.

Het EVA adviseert organisatoren op maat en biedt ondersteuning bij de praktische opbouw van evenementen. Zij heeft daarbij aandacht voor zowel de toegankelijkheid van de omgeving als de toegankelijkheid van informatie (website, folders, prijslijsten enzovoort).

Tijdens evenementen stelt het EVA ploegen van vrijwilligers ter beschikking die op het terrein de nodige assistentie verlenen aan bezoekers met een handicap. Vrijwilligers spelen immers in de realisatie van toegankelijke evenementen een belangrijke rol. Zij zijn op deze evenementen niet alleen een aanspreekpunt voor mensen met een handicap; ze verzorgen er eveneens het onthaal, leveren assistentie waar nodig en zorgen voor een correct gebruik van de voorzieningen. Ook voor de aanvang van evenementen kunnen personen met een handicap bij het EVA terecht met vragen inzake de toegankelijkheid van evenementen.

Om de toegankelijkheid van evenementen te bevorderen werft, vormt en ondersteunt het EVA een pool van vrijwilligers die personen met een handicap een gepaste dienstverlening kunnen aanbieden.

5° toegankelijkheidsscreenings uitvoeren in het kader van en volgens de methodiek van de databank Toegankelijk Vlaanderen die door de Vlaamse minister, bevoegd voor het gelijkheidskansenbeleid, erkend is

Het EVA voert toegankelijkheidsscreenings uit in het kader van en volgens de methodiek van de databank Toegankelijk Vlaanderen (of de databank die hiervan in de toekomst de opvolger zou worden, en als dusdanig erkend wordt door de Vlaamse minister, bevoegd voor het gelijkheidskansenbeleid).

Deze databank brengt de toegankelijkheid van infrastructuur in Vlaanderen in kaart. Het doel van de databank is driedelig.

In eerste instantie levert de databank (via het portaal www.toevla.be) informatie aan de individuele gebruikers (bv. personen met een handicap) over de (on)toegankelijkheid van bepaalde bestemmingen en infrastructuur, zodat de individuele gebruiker desgevallend de nodige voorzorgen kan nemen.

Ten tweede wordt op basis van de toegankelijkheidsdoorlichting een rapport bezorgd aan en besproken met de eigenaar en/of beheerder van de infrastructuur. Er wordt hem naast een overzicht van de mogelijke knelpunten tegelijkertijd een actieplan aangereikt met een fasering van de mogelijke aanpassingen.

Een derde essentiële pijler van de databank is het feit dat deze screenings noodzakelijke beleidsinformatie en statistieken over de toegankelijkheid in Vlaanderen aanleveren en toelaten om het toegankelijkheidsbeleid in Vlaanderen te monitoren en te evalueren.

6° participeren in nationale en internationale initiatieven over toegankelijkheid, met het oog op expertiseopbouw en expertisedeling

Zoals ook reeds omstandig werd toegelicht in de algemene toelichting, wordt er beoogd dat het EVA, als eengemaakte organisatie, krachtiger zal kunnen participeren aan internationale netwerken en expertisedeling.

Vandaag reeds zijn een aantal actoren internationaal gewaardeerde experts – de integratie van deze organisaties samen met de andere toegankelijkheidsactoren zal deze waardering alleen maar versterken. Een nog sterkere deelname vanuit Vlaanderen aan de realisatie van deze oplossingen creëert voordelen. Het biedt de mogelijkheid om te tonen dat Vlaanderen in dezen graag een inspirator wil zijn, en het kan op termijn ook een stimulant zijn voor Vlaamse ondernemingen om in de verdere ontwikkeling van deze interne markt voor toegankelijke producten en diensten een innoverende en economisch stimulerende rol op te nemen.

7° alle andere initiatieven nemen en activiteiten uitvoeren die rechtstreeks of onrechtstreeks kunnen bijdragen tot de realisatie van de missie van het EVA, vermeld in dit hoofdstuk

Deze bepaling impliceert dat het EVA in het streven naar een integraal toegankelijke omgeving alle initiatieven kan nemen die aansluiten bij zijn missie. Het EVA kan zo bijvoorbeeld advies en ondersteuning geven aan particulieren over toegankelijkheid van hun woonplaats, hun woonomgeving en hun mobiliteit (zoals zelfstandig wonen, wonen van ouderen, meegroeiwonen, zorgwonen, woonzorgzones, vervoersoplossingen enzovoort).

De tweede paragraaf vervolgens strekt ertoe te bepalen dat het op te richten EVA, bij wege van beleidsuitvoerende taak, middels het onderhavige decreet wordt belast met de exclusieve bevoegdheid voor het uitbrengen van de facultatieve en verplichte adviezen, vermeld in artikelen 33 en 34 van de Toegankelijkheidsverordening.

Het EVA adviseert zowel bouwheren, architecten als vergunningverlenende overheden bij de toepassing van de Toegankelijkheidsverordening. Het gaat hierbij zowel om het afleveren van de verplichte adviezen aan bouwheren en architecten (wanneer een gebouwencomplex meer dan 7500 m² publiek toegankelijke oppervlakte omvat of wanneer een overheid als bouwheer wenst af te wijken van de verplichtingen van de verordening), als om het afleveren van facultatieve adviezen aan bouwheren en architecten, voorafgaand aan de vergunningsaanvraag en aan stedenbouwkundige ambtenaren bij het beoordelen van een vergunningsaanvraag.

Deze adviezen worden steeds geacht afgeleverd te worden binnen de wettelijk geldende termijn van dertig dagen. Indien deze termijn wordt overschreden kan in het geval van een verplicht advies aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

De exclusiviteit van de voornoemde adviesbevoegdheid laat zich verklaren door een vereiste van uniforme adviesverlening. Met name wordt het noodzakelijk geacht om, in de context van artikelen 33 en 34 van de Toegankelijkheidsverordening, over heel Vlaanderen één onafhankelijke en eenduidige interpretatie te verzekeren van de begrippen en doelstellingen van de Toegankelijkheidsverordening. Deze uniforme adviesverlening is, op haar beurt, van aard om bij het publiek een uniform verwachtingspatroon te creëren ten aanzien van toegankelijkheid: gebruikers zullen telkens, in elke gegeven situatie, weten dat

eenzelfde maatstaf inzake toegankelijkheid wordt gehanteerd. Tot slot, kadert de exclusieve bevoegdheid in het streven naar een consistent en verticaal geïntegreerd toegankelijkheidsbeleid, waarbij het EVA – middels zijn adviespraktijk – een brugfunctie vervult tussen het Vlaamse, provinciale en lokale niveau.

Bij het aftoetsen van voorliggende vergunningsaanvragen neemt het EVA alle voor toegankelijkheid relevante regelgeving in acht. In eerste instantie – en dit binnen zijn exclusieve bevoegdheid – wordt de toepassing van de Toegankelijkheidsverordening afgetoetst. Maar evenzeer toetst het, indien van toepassing, de plannen af aan de relevante normen en richtlijnen uit bijvoorbeeld “de bouwverordening inzake wegen voor voetgangersverkeer” of het “vademecum toegankelijk publiek domein”.

De modaliteiten voor de vergoeding van de adviesverlening van het EVA zullen – overeenkomstig artikel 9, tweede lid, 6° – worden vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het EVA.

De derde paragraaf, ten slotte, verduidelijkt dat de Vlaamse Regering tevens, al dan niet tijdelijke, bijzondere opdrachten kan toevertrouwen aan het EVA, voor zover die aansluiten bij zijn missie en taken.

Artikel 6

Dit artikel concretiseert de determinerende invloed van de Vlaamse Regering op het vlak van de vertegenwoordiging in de raad van bestuur van het EVA.

De raad van bestuur telt dertien leden, allen benoemd door de Vlaamse Regering, van wie acht leden – onder wie de voorzitter – op voordracht van de minister bevoegd voor het gelijkekansenbeleid, en vijf leden op voordracht van de provincies. De voordracht door de provincies strekt tot een decretale verankering van hun betrokkenheid bij en toezicht op het EVA, zonder evenwel de determinerende invloed van de Vlaamse overheid teniet te doen. Deze benoemingswijze wordt eveneens opgenomen in de statuten, welke ook verdere uitvoeringsmodaliteiten kunnen bepalen.

Elk van de dertien bestuurders wordt aangesteld op grond van zijn bewezen kennis en ervaring inzake de inhoudelijke materie en het beleidsveld waarin het EVA actief is of zijn deskundigheid inzake het algemeen bestuur van een dergelijke entiteit. Beide voorwaarden worden opgenomen en geoperationaliseerd in de statuten.

Artikel 7

Artikel 7 behelst het ontplooien van een gedecentraliseerde werking door het EVA.

Een dergelijke gedecentraliseerde werking zal immers enerzijds noodzakelijk blijken gelet op de beoogde nabijheid van het EVA op het terrein (bv. in de context van bouwwerken e.d.m.).

Anderzijds werd in het kader van de ‘interne staatshervorming’ binnen Vlaanderen met de provincies overeengekomen dat zij de adviesopdrachten welke zij vandaag opdragen aan de verschillende adviesbureaus, in de toekomst – na de oprichting van het EVA – zullen toevertrouwen aan het EVA; waarop zij, gezamenlijk met de Vlaamse overheid, toezicht kunnen houden als op de eigen diensten.

In functie van de verwezenlijking van dit perspectief, is de mogelijkheid tot de uitbouw van een gedecentraliseerde werking evenzeer noodzakelijk.

Artikel 8

Artikel 8 beoogt de inrichting van een of meerdere overlegorganen met adviserende bevoegdheid teneinde de ervaringsdeskundigheid van gebruikers te kunnen incorporeren alsmede teneinde de wisselwerking tussen gebruikers, professionelen en beleidsmakers te stimuleren.

De input door ervaringsdeskundigen (zowel individueel als via de doelgroepenorganisaties) en gebruikers is belangrijk voor de opbouw van de expertise van het EVA – en dit op tweeledige wijze. Met name, kan een onderscheid worden gemaakt tussen de wijze waarop ervaringsdeskundigheid strekt tot verrijking van de operationele, dagelijkse werking en dienstverlening van het EVA, alsmede het belang van samenwerking op een meer strategisch niveau.

De samenwerkingsvormen die hiertoe worden opgezet, worden geënt op de wijze waarop het belangenveld inzake handicap en toegankelijkheid zich in Vlaanderen organiseert.

Artikel 9

Deze bepaling geeft uitvoering aan artikel 31 van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid. Bepaalde aspecten van het beleid van de Vlaamse overheid worden door het EVA uitgevoerd. De bevoegde Vlaamse minister stuurt dit EVA door middel van krachtlijnen aan en volgt de activiteiten ervan op. Dit gebeurt op basis van een na onderhandelingen af te sluiten samenwerkingsovereenkomst, die traditioneel dezelfde onderwerpen bevat – zoals ter zake opgelijst in het tweede lid van artikel 9.

De punten 1°, 2° en 7° betreffen elementen die – weliswaar in deels andere bewoordingen – ook vermeld zijn als verplichte onderwerpen van de beheersovereenkomsten die publiek-rechtelijke EVA's ingevolge het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid dienen af te sluiten met de Vlaamse Regering. Het kan dan ook aangenomen worden dat er geen bezwaar is dat voor een privaatrechtelijke EVA deze elementen mutatis mutandis via een samenwerkingsovereenkomst worden geregeld.

Punt 3° sluit aan bij hetgeen in artikel 31 van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid als inhoud van de samenwerkingsovereenkomst wordt vermeld.

Punt 4° is afgestemd op artikel 57 van het decreet van 8 juli 2011 houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof, waarin de bevoegdheid ter zake ook aan de Vlaamse Regering wordt toegekend.

Punt 5° verduidelijkt dat de nadere bepalingen – aldus, in aanvulling op de bepalingen van het decreet – betreffende het beheer van het EVA, het toezicht op het EVA en de werking van het EVA worden bepaald in de samenwerkingsovereenkomst. Een dergelijk mechanisme werd ook reeds toegepast in het decreet tot oprichting van de privaatrechtelijke EVA Muntpunt vzw, waarover de Raad van State oordeelde dat dit de essentiële elementen inzake de werking “afdoende” decretaal regelde.⁴⁰ Met name, werd in het voornoemde decreet ook voorzien in een nadere regeling van de werking in de samenwerkingsovereenkomst, waarbij voorts beroep werd gedaan op de bepalingen van de onderliggende wetgeving inzake vzw's en stichtingen.

⁴⁰ Advies Raad van State met betrekking tot het voorontwerp van decreet tot oprichting van een Vlaams communicatiehuis in Brussel onder de vorm van een extern verzelfstandigd agentschap Muntpunt vzw, *Parl.St.* VI.Parl. 2009-10, nr. nr. 643/1, p. 28.

In punt 6° wordt bepaald dat de modaliteiten van de vergoeding voor de dienstverlening van het EVA (waaronder aldus ook de adviesverlening in de zin van artikel 5, §2, van het decreet) worden bepaald in de samenwerkingsovereenkomst. Te denken valt aan de prijszetting en tarieven voor de dienstverlening in relatie tot de aard van de dienstverlening in kwestie.

Punt 8° bepaalt ten slotte dat de centrale en (ingevolge artikel 7 uitgebouwde) gedecentraliseerde vestigingsplaatsen van het EVA eveneens worden bepaald in de samenwerkingsovereenkomst. Immers is het noch noodzakelijk noch opportuun om dit via het voorliggend decreet, dan wel via een uitvoeringsbesluit, te regelen, vermits dit in wezen de concrete interne operationalisering van het EVA betreft, en dit periodiek moet kunnen worden bijgestuurd in het licht van de wijzigende behoeften van het werkveld, alsmede in het licht van de concrete graad van participatie vanwege de individuele provincies. Voor het overige, wordt in deze context, verwezen naar de toelichting bij het ontworpen artikel 7.

Artikel 10

Artikel 10 bepaalt dat het EVA met andere overheden of rechtspersonen samenwerkingsprotocollen kan afsluiten, voor zover deze kunnen bijdragen tot het realiseren van zijn missie en beleidsuitvoerende taken.

Artikel 11

Naast de Vlaamse overheid, vormen de provincies – gelet op hun provinciale taakstelling inzake gelijke kansen, met inbegrip van het streven naar integrale toegankelijkheid – een belangrijke sturende partner in werking van het EVA. Zo financierden de provincies reeds deels de diverse organisaties die thans zullen opgaan in het EVA, in ruil waarvoor deze organisaties diensten en advies inzake toegankelijkheid verleenden aan de provincies.

Voortaan zullen de provincies hiervoor – binnen de context van een in-houseverhouding – beroep doen op de eengemaakte organisatie Toegankelijk Vlaanderen, die zal instaan voor de begeleiding en uitvoering van het provinciale toegankelijkheidsbeleid.

Artikel 11 voorziet daartoe in de mogelijkheid om de modaliteiten van de verhouding tussen het EVA en de provincies nader te regelen in een dienstverleningsovereenkomst.

Teneinde in dit kader een aansluiting te verzekeren met het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid, worden deze dienstverleningsovereenkomsten meegedeeld aan de Vlaamse minister, bevoegd voor het gelijkerekansenbeleid.

Artikel 12

Artikel 12 beschrijft de inkomstenbronnen van het EVA.

De financiering van het EVA zal voor een essentieel deel van de Vlaamse overheid afkomstig zijn. In dit artikel wordt voorzien dat de Vlaamse overheid jaarlijks diverse subsidies aan het EVA kan toekennen. Deze financiering is een logisch verlengde van de subsidies die nu reeds aan de verschillende private entiteiten worden toegekend (en die door de bundeling van de diverse organisaties in één organisatie zullen kunnen worden stopgezet). Het eerste lid voorziet dat de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse overheid jaarlijks aan het EVA subsidies kan toekennen. Deze toekenning is beperkt tot de beschikbare begrotingskredieten. In de te sluiten samenwerkingsovereenkomst worden de modaliteiten

van de werkings- en investeringssubsidies nader geregeld (zie artikel 9 van het voorliggend decreet). Indien het EVA ook een beroep zou doen op projectsubsidies geschiedt dit overeenkomstig de voorwaarden en werkwijze die door de subsidiegever zijn voorzien. Derhalve blijven deze modaliteiten buiten de scope van de samenwerkingsovereenkomst voormeld in artikel 9 van het voorliggend ontwerp van decreet.

Het tweede lid voorziet dat het EVA tegen betaling opdrachten kan uitvoeren ter vervulling van zijn missie en taken zoals voorzien in hoofdstuk 3 van het voorliggend ontwerp van decreet. De ontvangsten zullen zowel vanuit de private als de publieke sector kunnen komen. Dit houdt geen wijziging in ten opzichte van de huidige situatie, waarbij de bestaande entiteiten hun diensten ook tegen betaling verlenen. De modaliteiten van de vergoeding voor de dienstverlening van het EVA (waaronder aldus ook de adviesverlening in de zin van artikel 5, §2, van het decreet) worden bepaald in de samenwerkingsovereenkomst (zie artikel 9, tweede lid, 6°, van het voorliggend decreet). In deze context kan worden opgemerkt dat er vanzelfsprekend over zal worden gewaakt dat de vrije dienstverlening van het EVA (die niet voortvloeit uit een decretale of reglementaire verplichting) zal geschieden aan marktconforme voorwaarden, teneinde marktverstoring en oneerlijke concurrentie te vermijden. De subsidies die ontvangen worden van de overheid, zullen immers aangewend worden om tegemoet te komen aan de concrete verbintenissen die worden aangegaan tegenover de overheid, alsmede om de noodzakelijke (en beleidsgestuurde) toegankelijkheidsexpertise te ontwikkelen (en in stand te houden) die als zodanig niet aanwezig is op de private markt. Evenwel is het zeker niet de bedoeling dat de subsidies aangewend zouden worden om de aangeboden vrije dienstverlening te verstrekken aan een marktverstoring 'gunsttarief'.

Het derde lid geeft machtiging aan het EVA om over te gaan tot de overname van personeelsleden (elk met hun respectieve kennis en expertise), instrumenten, gebouwen en andere infrastructuur van de bestaande entiteiten, met name de actoren die actief zijn in de toegankelijkheidssector. Hiertoe is steeds het uitdrukkelijk akkoord van de betrokken entiteiten vereist.

Het vierde lid machtigt het EVA om over te gaan tot terugvordering van de subsidies die de bestaande entiteiten hebben aangewend om een reserve op te bouwen of om gebouwen en andere infrastructuur te verwerven, en die zij niet meer kunnen aanwenden voor het doel waarvoor ze zijn verleend.

Dit lid strekt ertoe de verplichting tot terugbetaling en terugvordering te verduidelijken die bestaat met betrekking tot de in het verleden toegekende subsidies aan de bestaande entiteiten, die omwille van de creatie van de eengemaakte organisatie en aldus de overname van hun taken door het EVA, niet langer kunnen aangewend worden voor het doel waarvoor deze zijn toegekend.

Er wordt evident geen machtiging tot terugvordering verleend voor de eerder toegekende subsidies die door de gesubsidieerde entiteiten in het verleden zijn aangewend op een wijze conform aan het doel waarvoor ze werden toegekend. Wel wordt de mogelijkheid geboden tot terugvordering van bepaalde toegekende subsidies waarmee reserves zijn opgebouwd of infrastructuur (zoals gebouwen) werd verworven die de bestaande entiteiten niet meer kunnen aanwenden voor het doel waarvoor ze zijn verleend. De terugvordering van deze subsidies – in wezen publieke gelden, gefinancierd door de belastingbetaler – is in die optiek dan gerechtvaardigd, aangezien bepaalde reserves en/of infrastructuur door de creatie van het EVA en de bijhorende overname van taken immers niet of niet langer kunnen worden aangewend voor het oorspronkelijke doel waarvoor deze werden toegekend.

Artikel 13

Overeenkomstig dit artikel wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om in samenspraak met het EVA statutaire personeelsleden van de Vlaamse ministeries, de IVA's met rechtspersoonlijkheid en de publiekrechtelijke EVA's ter beschikking te stellen van het nieuwe privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap, de stichting Toegankelijk Vlaanderen.

De terbeschikkingstelling dient in voorkomend geval in overeenstemming te zijn met de op grond van artikel 5 van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid bepaalde rechtspositieregelingen voor de personeelsleden van de Vlaamse ministeries, de IVA's met rechtspersoonlijkheid en de publiekrechtelijke EVA's. De modaliteiten van de terbeschikkingstelling worden geregeld in de te sluiten samenwerkingsovereenkomst (zie artikel 9 van het voorliggend decreet). Aangezien nog niet vaststaat of en wanneer een terbeschikkingstelling zal plaatsvinden, zijn de concrete voorwaarden en modaliteiten van een dergelijke terbeschikkingstelling niet in het voorliggend decreet opgenomen.

Artikel 14

Op grond van dit artikel kan de Vlaamse Regering ook gebouwen en andere infrastructuur of andere middelen ter beschikking stellen van het EVA. “Infrastructuur of andere middelen” dient in de ruime zin te worden begrepen: het betreft het geheel van voorzieningen en goederen die nuttig kunnen zijn voor de uitvoering van de taken van het EVA. De modaliteiten van de terbeschikkingstelling worden geregeld in de te sluiten samenwerkingsovereenkomst (zie artikel 9 van het voorliggend decreet).

Het genotsrecht van het EVA over de terbeschikkinggestelde gebouwen en/of middelen is steeds precair: de Vlaamse Regering heeft immers steeds recht op wederopzegging van dit genotsrecht, zonder verplichting tot schadevergoeding van eventuele door het EVA geleden schade.

Dit artikel houdt geen machtiging in tot overdracht van de eigendom van de goederen. Wel bestaat steeds de mogelijkheid om het beheer van goederen toe te vertrouwen aan het EVA via contractuele mechanismen, zoals bijvoorbeeld huur, erfpacht of een domeinconcessie.

Artikel 15

Dit artikel verplicht de aanstelling van een beëdigd bedrijfsrevisor, hetgeen een bijkomende garantie biedt voor een correct financieel beheer.

Artikel 16

Paragraaf 1 bepaalt dat de Vlaamse Regering een regeringscommissaris aanduidt bij het EVA zodat voldaan wordt aan de vereisten van toezicht geëist in de adviespraktijk van de Raad van State, waarbij – aldus diezelfde adviespraktijk – desnoods kan worden afgeweken van de dwingende bepalingen van de private rechtsvorm. Het toezicht door deze regeringscommissaris vormt in essentie een legaliteitscontrole (overeenstemming met het recht, de statuten en de samenwerkingsovereenkomst).

Tevens versterkt dit bijzondere controlemechanisme eens te meer het toezicht van de Vlaamse Regering op het EVA “als op haar eigen diensten”, in de zin van de rechtspraak van het Hof van Justitie inzake inbesteding.

In paragraaf 2 worden de nadere modaliteiten bepaald voor de uitoefening van de functie van de regeringscommissaris.

Paragraaf 3 voorziet in de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om – desgewenst en indien de noodzaak daartoe zich zou voordoen – de rechtspositionele voorwaarden van de regeringscommissaris vast te stellen. Het betreft dan onder meer de vergoedingen die men desgevallend aan de regeringscommissaris zou wensen toe te kennen.

Artikel 17

Dit artikel regelt de bestemming van het actief van het EVA, in geval van ontbinding van het EVA, en na aanzuivering van het passief.

Met name zal het resterende actief, dat immers werd opgebouwd met subsidies – publieke gelden – worden overgedragen aan de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, overeenkomstig de regelen die daartoe op dat moment door de Vlaamse Regering worden bepaald.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel,

Pascal SMET

VOORONTWERP VAN DECREET

**Voorontwerp van decreet houdende machtiging tot oprichting van het
privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Toegankelijk
Vlaanderen in de vorm van een private stichting**

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

1° EVA: het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap, vermeld in artikel 3 §1, eerste lid;

2° gebruikers: iedereen die gebruikmaakt van de leefomgeving, in het bijzonder de doelgroep van personen met een handicap en ouderen;

3° universal design: gebouwen, producten, reële en digitale omgevingen, programma's en diensten zodanig ontwerpen dat ze zowel esthetisch aantrekkelijk als functioneel zijn voor een zo groot mogelijke diversiteit aan gebruikers, zonder dat er voor specifieke gebruikers of groepen van gebruikers speciale aanpassingen vereist zijn.

Hoofdstuk 2. Oprichting als privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap

Art. 3. §1. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om, namens de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest onder de voorwaarden, vermeld in dit decreet,

een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap als vermeld in artikel 29 van het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003, in de vorm van een private stichting op te richten, en te belasten met de missie en de taken, vermeld in hoofdstuk 3.

De stichting wordt “Toegankelijk Vlaanderen” genoemd. Een handelsbenaming voor de stichting kan in de statuten worden bepaald.

De statuten van het EVA, alsook de wijzigingen die erin worden aangebracht, worden ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering en worden meegedeeld aan het Vlaams Parlement.

§2. Behalve in geval van andersluidende bepalingen in dit decreet zijn de bepalingen van het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003 van toepassing op het EVA.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt tot welk homogeen beleidsdomein het EVA behoort.

Hoofdstuk 3. Missie en taken

Art. 4. Het EVA heeft als missie te streven naar een integraal toegankelijke en inclusieve samenleving, zodat iedereen, op een gelijkwaardige wijze, volwaardig kan deelnemen aan alle facetten van het leven.

Het EVA integreert en promoot daarbij de principes van universal design, die de basisvoorwaarden scheppen, waardoor mensen, in al hun diversiteit en in een veelheid van situaties, op een zelfstandige, gelijkwaardige, veilige en gebruiksvriendelijke wijze kunnen gebruikmaken van de omgeving.

Het EVA vormt de katalysator tussen gebruikers, professionelen en beleid.

Art. 5. §1. Het EVA heeft de volgende beleidsuitvoerende taken:

- 1° fungeren als Vlaams expertisecentrum voor integrale toegankelijkheid en universal design;
- 2° de Vlaamse overheid, de provinciale overheden en de lokale overheden technisch en inhoudelijk begeleiden en adviseren bij de ontwikkeling, uitvoering, monitoring en evaluatie van hun toegankelijkheidsbeleid;
- 3° dienstverlening, advies, vorming, onderzoek en begeleiding over toegankelijkheid en universal design bieden aan andere overheden en aan derden;
- 4° activiteiten ontwikkelen die de toegankelijkheid van evenementen bevorderen;
- 5° toegankelijkheidsscreenings uitvoeren in het kader van en volgens de methodiek van de databank Toegankelijk Vlaanderen die door de Vlaamse minister, bevoegd voor het gelijkekansenbeleid, erkend is;
- 6° participeren in nationale en internationale initiatieven over toegankelijkheid, met het oog op expertiseopbouw en expertisedeling;
- 7° alle andere initiatieven nemen en activiteiten uitvoeren die rechtstreeks of onrechtstreeks kunnen bijdragen tot de realisatie van de missie, vermeld in dit hoofdstuk.

In de eerste paragraaf, 1°, wordt verstaan onder integrale toegankelijkheid: de zelfstandige en gelijkwaardige bereikbaarheid, betreedbaarheid, begrijpbaarheid en bruikbaarheid, alsook een gelijkwaardige betaalbaarheid voor gebruikers van de

fysieke omgeving, van vervoer, van evenementen, van producten, van informatie, van communicatie, met inbegrip van informatie- en communicatietechnologieën en -systemen, en van alle andere voorzieningen en diensten die openstaan voor of verleend worden aan het publiek, in zowel stedelijke als landelijke gebieden.

In de eerste paragraaf, 5°, wordt verstaan onder databank Toegankelijk Vlaanderen: een online te consulteren databank die erkend is door de Vlaamse minister, bevoegd voor het gelijkekansenbeleid, die, op basis van een eigen methodiek, geobjectiveerde informatie bevat over de toegankelijkheid van infrastructuur in Vlaanderen om:

- 1° personen met een handicap te informeren over de toegankelijkheid van een bestemming zodat ze in voorkomend geval de nodige voorzieningen kunnen treffen;
- 2° eigenaars en beheerders van infrastructuur te informeren over knelpunten op het vlak van toegankelijkheid en over een gefaseerde doorvoering van mogelijke aanpassingen;
- 3° beleidsinformatie te verstrekken over de toegankelijkheid in Vlaanderen.

§2. Het EVA is naast de taken, vermeld in paragraaf 1, in het kader van zijn beleidsuitvoerende taak, exclusief bevoegd voor het uitbrengen van de facultatieve en verplichte adviezen, vermeld in artikel 33 en 34 van het besluit van de Vlaamse regering van 5 juni 2009 tot vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid.

§3. De Vlaamse Regering kan bijzondere opdrachten toewijzen aan het EVA, die aansluiten bij zijn missie en taken.

Hoofdstuk 4. Bestuur, werking en middelen

Art. 6. De raad van bestuur van het EVA wordt als volgt samengesteld:

- 1° acht leden, onder wie de voorzitter, worden benoemd door de Vlaamse Regering, op voordracht van de functioneel bevoegde minister;
- 2° vijf leden worden benoemd door de Vlaamse Regering, op voordracht van de provincies.

Bij staking van stemmen is de stem van de voorzitter doorslaggevend.

Art. 7. Met oog op de uitvoering van zijn missie en taken, vermeld in hoofdstuk 3, zal het EVA een gedecentraliseerde werking met vestigingsplaatsen ontplooien.

Art. 8. In het kader van zijn expertise-uitbouw en ter uitvoering van zijn taken incorporeert het EVA, door de oprichting van een of meer overlegorganen met adviserende bevoegdheid, de ervaringsdeskundigheid van gebruikers en stimuleert het de wisselwerking tussen gebruikers, professionelen en beleidsmakers.

Art. 9. Er wordt tussen de Vlaamse Regering en het EVA een samenwerkingsovereenkomst gesloten als vermeld in artikel 31 van het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003.

In de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in het eerste lid, worden onder meer de volgende zaken bepaald:

- 1° de krachtlijnen, de nadere omschrijving en aanpak van de uit te voeren missie en taken, vermeld in hoofdstuk 3;
- 2° de informatie- en rapportageverplichtingen over de missie en taken, vermeld in hoofdstuk 3, en de financiële situatie, waaronder minstens het opstellen van een jaarverslag;
- 3° de nadere voorwaarden en modaliteiten van eventuele terbeschikkingstelling aan het EVA van statutaire personeelsleden, gebouwen en andere infrastructuur of andere middelen als vermeld in artikel 13 en 14;
- 4° de regels en modaliteiten voor de toekenning, de terugvordering en de verantwoording van de werkings- en investeringssubsidies, vermeld in artikel 12, eerste lid, de indiening van aanvragen en bewijsstukken en de procedure voor de controle op de aanwending van de subsidies;
- 5° de nadere bepalingen over het beheer van, het toezicht op en de werking van het EVA;
- 6° de modaliteiten van de vergoeding voor de dienstverlening van het EVA;
- 7° de duur en de opzeggings- en verlengingsmogelijkheden van de samenwerkingsovereenkomst;
- 8° de centrale en gedecentraliseerde vestigingsplaatsen van het EVA met het oog op een laagdrempelige werking en een voldoende regionale spreiding als vermeld in artikel 7.

De samenwerkingsovereenkomst bevat een antidiscriminatie- en een diversiteitsclausule.

Art. 10. Het EVA kan samenwerkingsprotocollen sluiten met andere overheden of rechtspersonen als die kunnen bijdragen tot het realiseren van zijn missie en taken. De samenwerkingsprotocollen bevatten een antidiscriminatie- en een diversiteitsclausule.

Art. 11. De dienstverlening van het EVA aan de provincies wordt nader geregeld in een gebruikersovereenkomst in overeenstemming met zijn missie en taken. De gebruikersovereenkomsten bevatten een antidiscriminatie- en een diversiteitsclausule. De gebruikersovereenkomsten worden meegedeeld aan de functioneel bevoegde minister.

Art. 12. Jaarlijks kunnen aan het EVA ten laste van de algemene uitgavenbegroting en binnen de beschikbare begrotingskredieten van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest algemene werkings-, investerings- en projectsubsidies toegekend worden.

Het EVA kan naast de middelen, vermeld in het eerste lid, beschikken over ontvangsten vanuit de publieke en private sector als vergoeding voor zijn dienstverlening ter uitvoering van zijn missie en taken, vermeld in hoofdstuk 3.

Het EVA is gemachtigd om, telkens, na akkoord van de betrokken entiteiten, over te gaan tot overname van personeelsleden, instrumenten, gebouwen en andere infrastructuur van bestaande entiteiten.

Het EVA is gemachtigd om over te gaan tot terugvordering van de subsidies die de bestaande entiteiten hebben aangewend om een reserve op te bouwen of om

gebouwen en andere infrastructuur te verwerven, en die ze niet meer kunnen aanwenden voor het doel waarvoor ze zijn verleend.

Art. 13. De Vlaamse Regering is gemachtigd om statutaire personeelsleden van de Vlaamse ministeries, de IVA's met rechtspersoonlijkheid en de publiekrechtelijke EVA's, vermeld in het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003, overeenkomstig de modaliteiten, vermeld in de samenwerkingsovereenkomst, ter beschikking te stellen aan het EVA.

Art. 14. De Vlaamse Regering is gemachtigd om gebouwen en andere infrastructuur of andere middelen als vermeld in de samenwerkingsovereenkomst, ter beschikking te stellen van het EVA. De terbeschikkingstelling geldt slechts tot wederopzegging, zonder dat daaruit schadeloosstelling ten aanzien van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest kan worden geëist door het EVA.

Hoofdstuk 5. Toezicht en controle

Art. 15. Het EVA stelt een beëdigde bedrijfsrevisor aan die zijn financiële toestand, zijn jaarrekening en de regelmatigheid van zijn financiële verrichtingen controleert.

Art 16. §1. De Vlaamse Regering stelt bij het EVA een regeringscommissaris aan.

De regeringscommissaris houdt toezicht op de overeenstemming van de verrichtingen en de werking van het EVA met het recht, de statuten en de samenwerkingsovereenkomst.

Tegen elke beslissing van de raad van bestuur die hij strijdig acht met het recht, de statuten en de samenwerkingsovereenkomst, stelt de regeringscommissaris beroep in bij de Vlaamse regering. Dat beroep wordt met redenen omkleed. Het wordt uitgeoefend binnen de vijf vrije dagen die volgen op de ontvangst door de regeringscommissaris van het afschrift van de beslissing.

De raad van bestuur wordt binnen dezelfde termijn op de hoogte gebracht van het beroep. De uitvoering van de beslissing wordt door het beroep geschorst.

§2. De regeringscommissaris heeft met raadgevende stem zitting in de raad van bestuur van het EVA.

Ten minste vijf werkdagen voor de datum van de vergaderingen ontvangt de regeringscommissaris de volledige agenda van de vergaderingen van de raad van bestuur van het EVA, alsook alle documenten ter zake. In gemotiveerde gevallen van hoogdringendheid kan van die bepaling worden afgeweken.

De regeringscommissaris kan op elk moment ter plaatse alle documenten en geschriften van het EVA inzien.

De regeringscommissaris kan van de bestuurders alle inlichtingen en ophelderingen vorderen, en hij kan alle verificaties verrichten die hij nodig acht voor de uitvoering van zijn mandaat.

§3. De kosten die verbonden zijn aan de uitoefening van het ambt van regeringscommissaris, zijn ten laste van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

De Vlaamse Regering kan de rechtspositionele voorwaarden waaronder de regeringscommissaris wordt aangesteld, nader bepalen.

Art. 17. De bepalingen over de controle door het Rekenhof, vermeld in titel 6 van het decreet van 8 juli 2011 houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof, zijn van toepassing op het EVA.

Hoofdstuk 6. Ontbinding en vereffening

Art. 18. In geval van ontbinding van het EVA wordt het actief, na aanzuivering van het passief, overgedragen aan de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, conform de regelen die de Vlaamse Regering bepaalt.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel,

Pascal SMET

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 54.898/1
van 23 januari 2014

over

een voorontwerp van decreet ‘houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Toegankelijk Vlaanderen in de vorm van een private stichting’

Op 23 december 2013 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet 'houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Toegankelijk Vlaanderen in de vorm van een private stichting'.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 16 januari 2014. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, Marc RIGAUX en Michel TISON, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Wendy DEPESTER, adjunct-auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 23 januari 2014.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe de Vlaamse Regering te machtigen om, namens de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap in de vorm van een private stichting (hierna: het agentschap) op te richten (artikel 3 van het ontwerp), waarin aansluitend de werking van de diverse bestaande organisaties inzake toegankelijkheid (vzw Enter, vzw Intro, vzw Westkans, vzw ATO, vzw Toegankelijkheidsbureau en het adviesbureau dat op heden is ingebed binnen de provinciale dienst CTPA) kan worden opgenomen. Dit agentschap wordt “Toegankelijk Vlaanderen” genoemd en heeft als opdracht te streven naar “een integraal toegankelijke en inclusieve samenleving, zodat iedereen, op een gelijkwaardige wijze, volwaardig kan deelnemen aan alle facetten van het leven”. Het integreert en promoot daarbij de principes van “*universal design*”², “die de basisvoorwaarden scheppen waardoor mensen, in al hun diversiteit en in een veelheid van situaties, op een zelfstandige, gelijkwaardige, veilige en gebruiksvriendelijke wijze kunnen gebruik maken van de omgeving. Het vormt de katalysator tussen gebruikers, professionelen en beleid” (artikel 4).

Het ontwerp bepaalt de voorwaarden waaronder dit agentschap moet worden opgericht:

-artikel 5, § 1, van het ontwerp somt de beleidsuitvoerende taken van het agentschap op;

-het agentschap is daarnaast exclusief bevoegd voor het uitbrengen van de facultatieve en verplichte adviezen, vermeld in de artikelen 33 en 34 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 ‘tot vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid’ (artikel 5, § 2);

-de Vlaamse Regering kan bijzondere opdrachten toewijzen aan het agentschap voor zover deze aansluiten bij zijn missie en taken (artikel 5, § 3);

-in artikel 6 wordt de samenstelling van de raad van bestuur van het agentschap geregeld;

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Artikel 2, 3°, van het ontwerp definieert het begrip “*universal design*” als volgt: “gebouwen, producten, reële en digitale omgevingen, programma’s en diensten zodanig ontwerpen dat ze zowel esthetisch aantrekkelijk als functioneel zijn voor een zo groot mogelijke diversiteit aan gebruikers, zonder dat er voor specifieke gebruikers of groepen van gebruikers speciale aanpassingen vereist zijn”.

-het agentschap dient, met het oog op de uitvoering van zijn missie en taken, een gedecentraliseerde werking met vestigingsplaatsen te ontplooien (artikel 7);

-het agentschap dient gebruik te maken van de ervaringsdeskundigheid van gebruikers en dient de wisselwerking tussen gebruikers, professionelen en beleidsmakers te stimuleren door de oprichting van een of meer overlegorganen met adviserende bevoegdheid (artikel 8);

-artikel 9 bepaalt dat er een samenwerkingsovereenkomst wordt gesloten tussen de Vlaamse Regering en het agentschap en bepaalt wat er in die samenwerkingsovereenkomst moet worden geregeld;

-het agentschap kan samenwerkingsprotocollen sluiten met andere overheden of rechtspersonen als die kunnen bijdragen tot het realiseren van zijn missie en taken (artikel 10);

-de dienstverlening van het agentschap aan de provincies wordt nader geregeld in een gebruikersovereenkomst (artikel 11);

-artikel 12 heeft betrekking op de financiële middelen van het agentschap (algemene werkings-, investerings- en projectsubsidies, ontvangsten uit de publieke en private sector als vergoeding voor zijn dienstverlening);

-artikel 13 machtigt de Vlaamse Regering om statutaire personeelsleden ter beschikking te stellen van het agentschap;

-artikel 14 machtigt de Vlaamse Regering om gebouwen, andere infrastructuur of andere middelen ter beschikking te stellen van het agentschap;

-de financiële toestand van de jaarrekening en de regelmatigheid van de financiële verrichtingen van het agentschap worden gecontroleerd door een beëdigde bedrijfsrevisor (artikel 15) en de regeringscommissaris houdt toezicht op de overeenstemming van de verrichtingen en de werking van het agentschap met het recht, de statuten en de samenwerkingsovereenkomst (artikel 16);

-het agentschap staat daarnaast ook onder de controle van het Rekenhof (artikel 17);

-artikel 18, ten slotte, stelt dat het actief, in geval van ontbinding van het agentschap, na aanzuivering van het passief, wordt overgedragen aan de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest onder de door de Vlaamse Regering te bepalen regelen.

BEVOEGDHEID

3.1. Hoewel het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap zal worden opgericht onder de rechtsvorm van een private stichting, bevat het ontwerp toch afwijkingen van de wet van 27 juni 1921 ‘betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen’ (hierna: de wet van

27 juni 1921). Uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof volgt dat hiertegen geen bezwaar rijst, nu de afwijkingen lijken te kunnen worden verantwoord, gelet op de opdrachten van openbare dienstverlening die de stichting op zich zal nemen, en nu deze slechts op één stichting betrekking hebben en bijgevolg niet op een algemene wijze afbreuk doen aan het gemene recht inzake stichtingen, maar passen in de optie van de decreetgever om een zo volledig mogelijke regeling *sui generis* uit te werken.³ Al heeft de gevolgde werkwijze tot gevolg dat de op te richten stichting zal worden onderworpen aan een regeling die grondig verschilt van de regeling die in principe voor de stichtingen geldt, en aldus tot zekere toepassingsmoeilijkheden aanleiding kan geven, volgt daaruit niet dat de decreetgever, door bepalingen aan te nemen die afwijken van de wet van 27 juni 1921, zijn bevoegdheden heeft overschreden.⁴ Wel dient de regeling betreffende het op te richten agentschap conform het in artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ (hierna: de BWHI) neergelegde legaliteitsbeginsel te zijn.⁵

3.2. Zoals de Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft opgemerkt in advies 33.992/3 van 5 november 2002 over het ontwerp dat geleid heeft tot het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003 (hierna: het kaderdecreet), dienen bepalingen die ertoe strekken instellingen met rechtspersoonlijkheid op te richten, te worden getoetst aan het voorschrift van artikel 9 van de BWHI. Luidens die bepaling moet het decreet, onverminderd artikel 87, § 4 van de BWHI, de “oprichting, samenstelling, bevoegdheid, werking en toezicht” van de beoogde instelling regelen.

De ontworpen bepalingen lijken de toets aan artikel 9 van de BWHI te kunnen doorstaan. De in dat artikel bedoelde aangelegenheden worden immers door de decreetgever geregeld, deels in het kaderdecreet, deels in het om advies voorgelegd ontwerp van decreet.⁶

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Algemene opmerking

4. Al kan de decreetgever aan de op te richten openbare instelling de vorm geven van een private stichting, hetgeen onder meer tot gevolg heeft dat voor al wat niet uitdrukkelijk in het decreet geregeld wordt, de wet van 27 juni 1921 van toepassing is, moet niettemin worden vastgesteld dat, mede als gevolg van wat hiervoor werd opgemerkt, de gevolgde werkwijze niet vrij is van kritiek. Die werkwijze kan immers tot praktische toepassingsmoeilijkheden aanleiding geven. Zo bemoeilijkt het aanwenden van de rechtsfiguur van de stichting de inpassing van de opgerichte instelling in het geheel der regels die het overheidsoptreden beheersen. Bovendien creëert het aanwenden van het procedé verwarring over de aard van de op te richten instelling die, ondanks haar kwalificatie als private stichting, in feite vrij ver verwijderd is van wat men van een private stichting in de zin van de wet van 27 juni 1921 kan verwachten. De vraag rijst dan ook of

³ GwH, 31 juli 2008, nr. 116/2008, B.5.2; zie ook GwH 25 oktober 2000, nr. 105/2000, B.36.

⁴ GwH, 31 juli 2008, nr. 116/2008, B.5.3.

⁵ Dat beginsel wordt door het Grondwettelijk Hof beschouwd als een bevoegdheidverdelende regel (zie bijv. GwH, 10 maart 1990, nr. 24/98, B.5.1), waaraan die regeling derhalve door het Hof kan worden getoetst.

⁶ Zie evenwel de opmerking bij artikel 9 van het ontwerp.

het niet beter is het agentschap op te richten onder de vorm van een rechtspersoon “*sui generis*”, temeer daar artikel 9 van de BWHI zeer ruime mogelijkheden biedt.

Artikel 2

5. Aangezien er op meerdere plaatsen in het ontwerp wordt verwezen naar het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003, verdient het aanbeveling om in artikel 2 van het ontwerp een definitie op te nemen van “kaderdecreet” en dat begrip vervolgens consequent te gebruiken in de overige bepalingen van het ontwerp.

Opschrift hoofdstuk 2

6. Overeenkomstig artikel 30 van het kaderdecreet dient aan het begin van het opschrift van hoofdstuk 2 van het ontwerp te worden geschreven “Machtiging tot oprichting van een (niet: Oprichting als) ...”.

Artikel 5

7.1. In artikel 5, § 1, tweede lid, van het ontwerp dienen de woorden “In de eerste paragraaf, 1°” te worden vervangen door de woorden “In het eerste lid, 1° van deze paragraaf”.

7.2. In artikel 5, § 1, derde lid, van het ontwerp dienen de woorden “In de eerste paragraaf, 5°” te worden vervangen door de woorden “In het eerste lid, 5° van deze paragraaf”.

Artikel 6

8. Vraag is of bij het bepalen van de samenstelling van de raad van bestuur van het agentschap rekening is gehouden met het voorschrift opgenomen in artikel 4 van het decreet van 22 november 2013 ‘betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector’, dat bepaalt dat “minimaal een derde van het aantal stemgerechtigde leden van de raad van bestuur een onafhankelijke bestuurder (is)”. Die bepaling is in werking getreden op 19 januari 2014 en zal in beginsel van toepassing zijn op de raad van bestuur van het agentschap. Indien aan artikel 6 van het ontwerp evenwel de bedoeling voorligt om wat betreft het agentschap in een afwijking te voorzien van het voornoemde artikel 4 (en volgende) van het decreet van 22 november 2013, dat in beginsel een algemene draagwijdte heeft, verdient het aanbeveling om op dit punt een verantwoording op te nemen in de memorie van toelichting.

9. Het verdient aanbeveling om in artikel 6, eerste lid, 1°, van het ontwerp de woorden “de functioneel bevoegde minister” te vervangen door de woorden “de Vlaamse minister, bevoegd voor het gelijkheidsbeleid” (vgl. met artikel 5, § 1, eerste lid, 5°, en derde lid, van het ontwerp).

Artikel 9

10. Het agentschap sluit, overeenkomstig artikel 31 van het kaderdecreet, een samenwerkingsovereenkomst met de Vlaamse Regering. In die samenwerkingsovereenkomst zullen een aantal aangelegenheden nader worden geregeld, onder meer de krachtlijnen, de nadere omschrijving en aanpak van de uit te voeren missie en taken, de informatie- en rapportageverplichtingen, de nadere voorwaarden en modaliteiten van eventuele terbeschikkingstelling aan het agentschap van statutaire personeelsleden, gebouwen en andere infrastructuur of andere middelen als vermeld in de artikelen 13 en 14 van het ontwerp, de regels en modaliteiten voor de toekenning, de terugvordering en de verantwoording van de werkings- en investeringssubsidies, de indiening van aanvragen en bewijsstukken en de procedure voor de controle op de aanwending van de subsidies, de nadere bepalingen betreffende het beheer van, het toezicht op en de werking van het agentschap, de nadere regelen van de vergoeding voor de dienstverlening van het agentschap, de duur van de opzeggings- en verlengingsmogelijkheden van de samenwerkingsovereenkomst, alsook de centrale en gedecentraliseerde vestigingsplaatsen van het agentschap met het oog op een laagdrempelige werking en een voldoende regionale spreiding als vermeld in artikel 7 van het ontwerp. De te sluiten samenwerkingsovereenkomst zal bijgevolg, wat bepaalde onderdelen ervan betreft, een verordenend karakter hebben.

Uit de vaste adviespraktijk van de Raad van State blijkt dat regelgeving via het contractuele procedé problematisch is indien bij wege van dergelijke overeenkomst verordenende bevoegdheid wordt uitgeoefend ten aanzien van derden. Volgens dezelfde adviespraktijk is het sluiten van dergelijke overeenkomsten daarnaast problematisch indien het decreet niet zelf in voldoende mate de essentiële voorwaarden bepaalt waaronder steun kan worden verleend aan een autonome instelling. Artikel 9, tweede lid, van het ontwerp dient gelet hierop en mede in het licht van artikel 9 van de BWHI (zie opmerking 3.2) te worden herbekeken.

Artikel 11

11. Het verdient aanbeveling om in artikel 11 van het ontwerp de woorden “de functioneel bevoegde minister” te vervangen door de woorden “de Vlaamse minister, bevoegd voor het gelijkheidsbeleid” (vgl. met artikel 5, § 1, eerste lid, 5°, en derde lid, van het ontwerp).

12. Het verdient ook aanbeveling om het begrip “gebruikersovereenkomsten” te vervangen door een ander begrip, m.n. een begrip waarin het woord “gebruikers” niet voorkomt. Immers, het begrip “gebruikers” wordt gedefinieerd in artikel 2, 2°, van het ontwerp en betekent “iedereen die gebruik maakt van de leefomgeving, in het bijzonder de doelgroep van personen met een handicap en ouderen”, terwijl het begrip “gebruikersovereenkomst” betrekking heeft op een overeenkomst die gesloten wordt tussen het agentschap en een provincie en die de dienstverlening van het agentschap aan die provincie concretiseert. Er zou bijvoorbeeld kunnen worden overwogen om in artikel 11 van het ontwerp het begrip “dienstverleningsovereenkomst” te hanteren.

Artikel 12

13. Uit artikel 12, tweede lid, van het ontwerp volgt dat het agentschap tegen betaling opdrachten kan uitvoeren ter vervulling van zijn missie en taken. De ontvangsten kunnen zowel vanuit de private als vanuit de publieke sector komen. De nadere regelen van de vergoeding voor de dienstverlening van het agentschap worden bepaald in de samenwerkingsovereenkomst (zie artikel 9, tweede lid, 6°, van het ontwerp).

In zoverre de dienstverlening van het agentschap gesteund is op vrijwilligheid (en dus niet op een decretale of reglementaire verplichting), dient er over gewaakt te worden dat deze dienstverlening aan marktconforme voorwaarden geschiedt, ten einde marktverstoring en oneerlijke concurrentie te vermijden.

Artikel 17

14. Artikel 17 van het ontwerp is overbodig, aangezien artikel 63, § 1, van het decreet van 8 juli 2011 ‘houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof’ reeds bepaalt dat “het Rekenhof bevoegd (is) ten aanzien van de Vlaamse ministeries en de diensten met afzonderlijk beheer, de Vlaamse rechtspersonen vermeld in artikel 4, § 1, 2°, § 2, en de privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen”. Artikel 17 dient dan ook uit het ontwerp te worden weggelaten.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Wim GEURTS

Marnix VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET
DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° EVA: het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap, vermeld in artikel 3, §1, eerste lid;
- 2° gebruikers: iedereen die gebruikmaakt van de leefomgeving, in het bijzonder de doelgroep van personen met een handicap en ouderen;
- 3° kaderdecreet: het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003;
- 4° universal design: gebouwen, producten, reële en digitale omgevingen, programma's en diensten zodanig ontwerpen dat ze zowel esthetisch aantrekkelijk als functioneel zijn voor een zo groot mogelijke diversiteit aan gebruikers, zonder dat er voor specifieke gebruikers of groepen van gebruikers speciale aanpassingen vereist zijn.

Hoofdstuk 2. Machtiging tot oprichting van een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap

Art. 3. §1. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om, namens de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest onder de voorwaarden, vermeld in dit decreet, een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap als vermeld in artikel 29 van het kaderdecreet, in de vorm van een private stichting op te richten, en te belasten met de missie en de taken, vermeld in hoofdstuk 3.

De stichting wordt “Toegankelijk Vlaanderen” genoemd. Een handelsbenaming voor de stichting kan in de statuten worden bepaald.

De statuten van het EVA, alsook de wijzigingen die erin worden aangebracht, worden ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering en worden meegedeeld aan het Vlaams Parlement.

§2. Behalve in geval van andersluidende bepalingen in dit decreet zijn de bepalingen van het kaderdecreet van toepassing op het EVA.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt tot welk homogeen beleidsdomein het EVA behoort.

Hoofdstuk 3. Missie en taken

Art. 4. Het EVA heeft als missie te streven naar een integraal toegankelijke en inclusieve samenleving, zodat iedereen, op een gelijkwaardige wijze, volwaardig kan deelnemen aan alle facetten van het leven.

Het EVA integreert en promoot daarbij de principes van universal design, die de basisvoorwaarden scheppen, waardoor mensen, in al hun diversiteit en in een veelheid van situaties, op een zelfstandige, gelijkwaardige, veilige en gebruiksvriendelijke wijze kunnen gebruikmaken van de omgeving.

Het EVA vormt de katalysator tussen gebruikers, professionelen en beleid.

Art. 5. §1. Het EVA heeft de volgende beleidsuitvoerende taken:

- 1° fungeren als Vlaams expertisecentrum voor integrale toegankelijkheid en universal design;
- 2° de Vlaamse overheid, de provinciale overheden en de lokale overheden technisch en inhoudelijk begeleiden en adviseren bij de ontwikkeling, uitvoering, monitoring en evaluatie van hun toegankelijkheidsbeleid;
- 3° dienstverlening, advies, vorming, onderzoek en begeleiding over toegankelijkheid en universal design bieden aan andere overheden en aan derden;
- 4° activiteiten ontwikkelen die de toegankelijkheid van evenementen bevorderen;
- 5° toegankelijkheidsscreenings uitvoeren in het kader van en volgens de methodiek van de databank Toegankelijk Vlaanderen die door de Vlaamse minister, bevoegd voor het gelijkekansenbeleid, erkend is;
- 6° participeren in nationale en internationale initiatieven over toegankelijkheid, met het oog op expertiseopbouw en expertisedeling;
- 7° alle andere initiatieven nemen en activiteiten uitvoeren die rechtstreeks of onrechtstreeks kunnen bijdragen tot de realisatie van de missie, vermeld in dit hoofdstuk.

In het eerste lid, 1°, van deze paragraaf, wordt verstaan onder integrale toegankelijkheid: de zelfstandige en gelijkwaardige bereikbaarheid, betreedbaarheid, begripbaarheid en bruikbaarheid, alsook een gelijkwaardige betaalbaarheid voor gebruikers van de fysieke omgeving, van vervoer, van evenementen, van producten, van informatie, van communicatie, met inbegrip van informatie- en communicatietechnologieën en -systemen, en van alle andere voorzieningen en diensten die openstaan voor of verleend worden aan het publiek, in zowel stedelijke als landelijke gebieden.

In het eerste lid, 5°, van deze paragraaf, wordt verstaan onder databank Toegankelijk Vlaanderen: een online te consulteren databank die erkend is door de Vlaamse minister, bevoegd voor het gelijkekansenbeleid, die, op basis van een eigen methodiek, geobjectiverde informatie bevat over de toegankelijkheid van infrastructuur in Vlaanderen om:

- 1° personen met een handicap te informeren over de toegankelijkheid van een bestemming zodat ze in voorkomend geval de nodige voorzieningen kunnen treffen;
- 2° eigenaars en beheerders van infrastructuur te informeren over knelpunten op het vlak van toegankelijkheid en over een gefaseerde doorvoering van mogelijke aanpassingen;
- 3° beleidsinformatie te verstrekken over de toegankelijkheid in Vlaanderen.

§2. Het EVA is naast de taken, vermeld in paragraaf 1, in het kader van zijn beleidsuitvoerende taak, exclusief bevoegd voor het uitbrengen van de facultatieve en verplichte adviezen, vermeld in artikel 33 en 34 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 tot vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid.

§3. De Vlaamse Regering kan bijzondere opdrachten toewijzen aan het EVA, die aansluiten bij zijn missie en taken.

Hoofdstuk 4. Bestuur, werking en middelen

Art. 6. De raad van bestuur van het EVA wordt als volgt samengesteld:

- 1° acht leden, onder wie de voorzitter, worden benoemd door de Vlaamse Regering, op voordracht van de Vlaamse minister, bevoegd voor het gelijkekansenbeleid;
- 2° vijf leden worden benoemd door de Vlaamse Regering, op voordracht van de provincies.

Bij staking van stemmen is de stem van de voorzitter doorslaggevend.

Art. 7. Met oog op de uitvoering van zijn missie en taken, vermeld in hoofdstuk 3, zal het EVA een gedecentraliseerde werking met vestigingsplaatsen ontplooien.

Art. 8. In het kader van zijn expertise-uitbouw en ter uitvoering van zijn taken incorporeert het EVA, door de oprichting van een of meer overlegorganen met adviserende bevoegdheid, de ervaringsdeskundigheid van gebruikers en stimuleert het de wisselwerking tussen gebruikers, professionelen en beleidsmakers.

Art. 9. Er wordt tussen de Vlaamse Regering en het EVA een samenwerkingsovereenkomst gesloten als vermeld in artikel 31 van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003.

In de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in het eerste lid, worden onder meer de volgende zaken bepaald:

- 1° de krachtlijnen, de nadere omschrijving en aanpak van de uit te voeren missie en taken, vermeld in hoofdstuk 3;
- 2° de informatie- en rapportageverplichtingen over de missie en taken, vermeld in hoofdstuk 3, en de financiële situatie, waaronder minstens het opstellen van een jaarverslag;
- 3° de nadere voorwaarden en modaliteiten van eventuele terbeschikkingstelling aan het EVA van statutaire personeelsleden, gebouwen en andere infrastructuur of andere middelen als vermeld in artikel 13 en 14;
- 4° de regels en modaliteiten voor de toekenning, de terugvordering en de verantwoording van de werkings- en investeringssubsidies, vermeld in artikel 12, eerste lid, de indiening van aanvragen en bewijsstukken en de procedure voor de controle op de aanwending van de subsidies;
- 5° de nadere bepalingen over het beheer van, het toezicht op en de werking van het EVA;
- 6° de modaliteiten van de vergoeding voor de dienstverlening van het EVA;
- 7° de duur en de opzeggings- en verlengingsmogelijkheden van de samenwerkingsovereenkomst;
- 8° de centrale en gedecentraliseerde vestigingsplaatsen van het EVA met het oog op een laagdrempelige werking en een voldoende regionale spreiding als vermeld in artikel 7.

De samenwerkingsovereenkomst bevat een antidiscriminatie- en een diversiteitsclausule.

Art. 10. Het EVA kan samenwerkingsprotocollen sluiten met andere overheden of rechtspersonen als die kunnen bijdragen tot het realiseren van zijn missie en taken. De samenwerkingsprotocollen bevatten een antidiscriminatie- en een diversiteitsclausule.

Art. 11. De dienstverlening van het EVA aan de provincies wordt nader geregeld in een dienstverleningsovereenkomst in overeenstemming met zijn missie en taken. De dienstverleningsovereenkomsten bevatten een antidiscriminatie- en een diversiteitsclausule. De dienstverleningsovereenkomsten worden megedeeld aan de Vlaamse minister, bevoegd voor het gelijkekansenbeleid.

Art. 12. Jaarlijks kunnen aan het EVA ten laste van de algemene uitgavenbegroting en binnen de beschikbare begrotingskredieten van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest algemene werkings-, investerings- en projectsubsidies toegekend worden.

Het EVA kan naast de middelen, vermeld in het eerste lid, beschikken over ontvangsten vanuit de publieke en private sector als vergoeding voor zijn dienstverlening ter uitvoering van zijn missie en taken, vermeld in hoofdstuk 3.

Het EVA is gemachtigd om, telkens, na akkoord van de betrokken entiteiten, over te gaan tot overname van personeelsleden, instrumenten, gebouwen en andere infrastructuur van bestaande entiteiten.

Het EVA is gemachtigd om over te gaan tot terugvordering van de subsidies die de bestaande entiteiten hebben aangewend om een reserve op te bouwen of om gebouwen en andere infrastructuur te verwerven, en die ze niet meer kunnen aanwenden voor het doel waarvoor ze zijn verleend.

Art. 13. De Vlaamse Regering is gemachtigd om statutaire personeelsleden van de Vlaamse ministeries, de IVA's met rechtspersoonlijkheid en de publiekrechtelijke EVA's, vermeld in het kaderdecreet, overeenkomstig de modaliteiten, vermeld in de samenwerkingsovereenkomst, ter beschikking te stellen van het EVA.

Art. 14. De Vlaamse Regering is gemachtigd om gebouwen en andere infrastructuur of andere middelen als vermeld in de samenwerkingsovereenkomst, ter beschikking te stellen van het EVA. De terbeschikkingstelling geldt slechts tot wederopzegging, zonder dat daaruit schadeloosstelling ten aanzien van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest kan worden geëist door het EVA.

Hoofdstuk 5. Toezicht en controle

Art. 15. Het EVA stelt een beëdigde bedrijfsrevisor aan die zijn financiële toestand, zijn jaarrekening en de regelmatigheid van zijn financiële verrichtingen controleert.

Art. 16. §1. De Vlaamse Regering stelt bij het EVA een regeringscommissaris aan.

De regeringscommissaris houdt toezicht op de overeenstemming van de verrichtingen en de werking van het EVA met het recht, de statuten en de samenwerkingsovereenkomst.

Tegen elke beslissing van de raad van bestuur die hij strijdig acht met het recht, de statuten en de samenwerkingsovereenkomst, stelt de regeringscommissaris beroep in bij de Vlaamse Regering. Dat beroep wordt met redenen omkleed. Het wordt uitgeoefend binnen de vijf vrije dagen die volgen op de ontvangst door de regeringscommissaris van het afschrift van de beslissing.

De raad van bestuur wordt binnen dezelfde termijn op de hoogte gebracht van het beroep. De uitvoering van de beslissing wordt door het beroep geschorst.

§2. De regeringscommissaris heeft met raadgevende stem zitting in de raad van bestuur van het EVA.

Ten minste vijf werkdagen voor de datum van de vergaderingen ontvangt de regeringscommissaris de volledige agenda van de vergaderingen van de raad van bestuur van het EVA, alsook alle documenten ter zake. In gemotiveerde gevallen van hoogdringendheid kan van die bepaling worden afgeweken.

De regeringscommissaris kan op elk moment ter plaatse alle documenten en geschriften van het EVA inzien.

De regeringscommissaris kan van de bestuurders alle inlichtingen en ophelderingen vorderen, en hij kan alle verificaties verrichten die hij nodig acht voor de uitvoering van zijn mandaat.

§3. De kosten die verbonden zijn aan de uitoefening van het ambt van regeringscommissaris zijn ten laste van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

De Vlaamse Regering kan de rechtspositionele voorwaarden waaronder de regeringscommissaris wordt aangesteld, nader bepalen.

Hoofdstuk 6. Ontbinding en vereffening

Art. 17. In geval van ontbinding van het EVA wordt het actief, na aanzuivering van het passief, overgedragen aan de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, conform de regelen die de Vlaamse Regering bepaalt.

Brussel, 31 januari 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel,

Pascal SMET